CP SF

07

Kim Stanley Robinson
2312 (fragmente)

Ana Nicolau
LAUREATUL NEBULA 2012
Interviu cu Kim Stanley Robinson

Jean-Pierre Laigle
MITUL LUMII INFRAMERCURIENE

Oliviu Crâznic
DINCOLO DE CRISTOFOR COLUMB (recenzie)

Aurel Cărășel
POVESTIRI

colecția de povestiri
științifico-fantastice
ANTICIPAȚIA

6/2013/CPSFA07/serie nouă

Kim Stanley Robinson
2312

„Când plonjorul solar s-a apropiat de orbita lui Vulcan, imaginea de pe ecranul interior reprezenta soarele sub forma unui cerc roșu, iar Vulcanoizii ca pe un șirag nu foarte des de puncte galben-intens, care trecea peste cercul roșu și în exteriorul său. Linii verzi reprezentau lumina laser care radia din punctele galbene spre periferia imaginii. Soarele era masiv în toate reprezentările. Părea un dragon uriaș și înfocat, totuși ei continuau să zboare într-acolo – îndrăzneț, nesăbuit – era prea aproape ca să te simți în largul tău. Era o transgresiune care avea să fie pedepsită cu siguranță. Pe ecran, semăna cu o inimă roșie care ardea; textura granulată a părților superioare ale celulelor convective părea țesut muscular tăiat transversal pe fibră."

Jean-Pierre Laigle
MITUL LUMII INFRAMERCURIENE

„SF-ul pare să fi abandonat definitiv ideea unei planete inframercuriene, scenă a aventurilor exotice sau poartă deschisă spre misterele universului. Asemenea lui Mercur, cu care a împărțit multă vreme anumite specificități, adesea aprobate, uneori în mod eronat, de astronomia oficială, Vulcan simbolizează o extremă a naturii și numeroasele ei manifestări fizice și psihologice. Iar caracterul ei mitic o face și mai adecvată acestei descrieri decât alte planete."

cpsfa.ro
anticipatia.com

ISSN 1220-8620
00007
9 771220 862006

6/2013/CPSF07/serie nouă

Kim Stanley Robinson • 2312 (fragmente) / 3

Ana Nicolau • LAUREATUL NEBULA 2012
(Interviu cu Kim Stanley Robinson) / 28

Jean-Pierre Laigle • MITUL LUMII INFRAMERCURIENE / 37

Oliviu Crâznic • DINCOLO DE CRISTOFOR COLUMB (recenzie) / 57

Aurel Cărășel • POVESTIRI / 62

Coperta & design: Valentin NICOLAU / Imagine: Tudor POPA /
Redactor-şef: Ana ANTONESCU / Redactor: Ecaterina DERZSI /
Tehnoredactor: Alexandru CSUKOR / Editor: Valentin NICOLAU

colecţia de povestiri
ştiinţifico-fantastice
ANTICIPAŢIA
ISSN 1220-8620

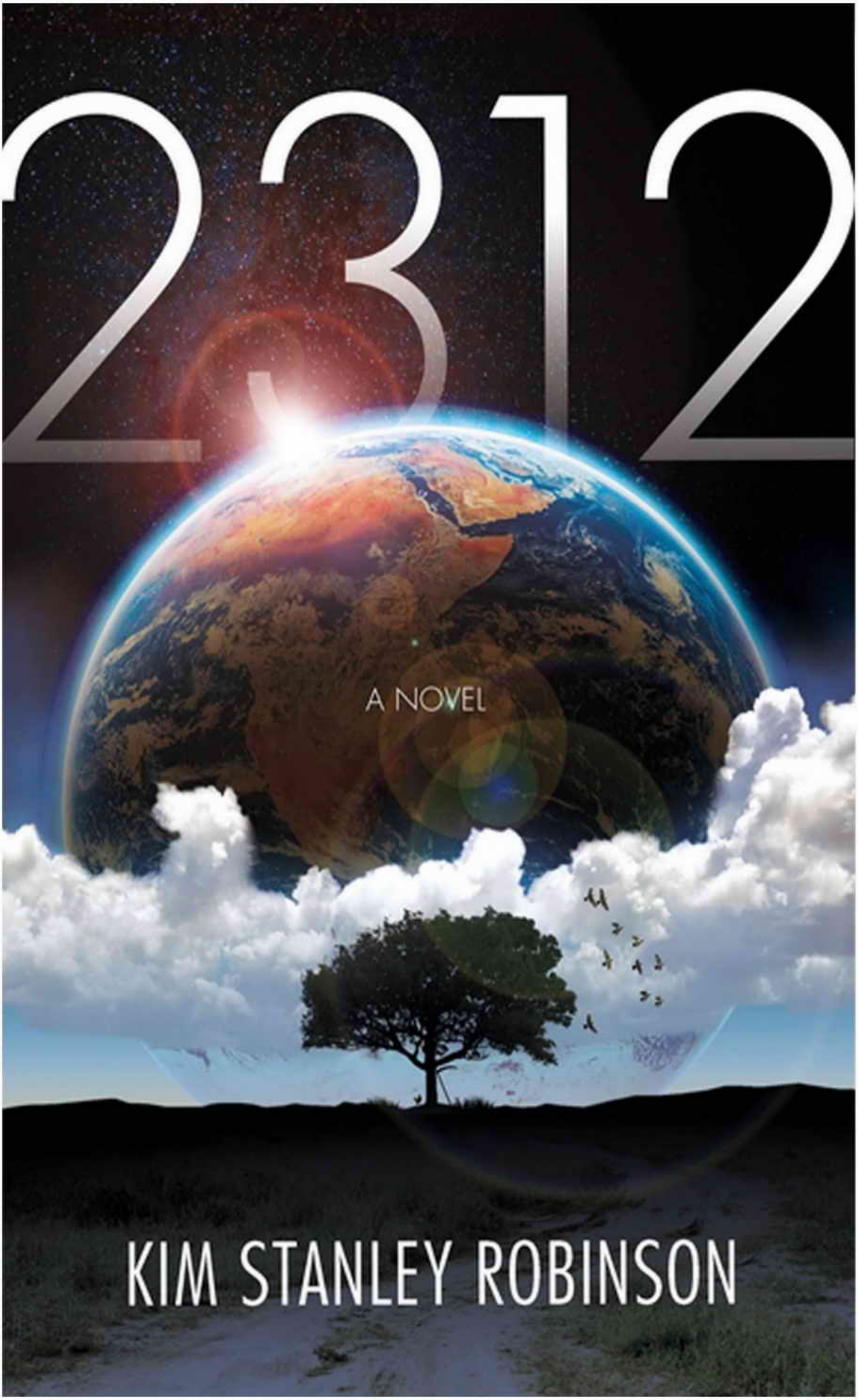
2312
A NOVEL
KIM STANLEY ROBINSON

2312
(fragmente)

Kim Stanley Robinson

Unul dintre cei mai de seamă scriitori contemporani de science-fiction, americanul Kim Stanley Robinson s-a născut în 1952 în Waukegan, statul Illinois, dar la vârsta de doi ani s-a mutat în Orange County, statul California. În 1970 s-a înscris la University of California-San Diego (UCSD) pe care a absolvit-o cu B.A. în Literatură în 1974. În 1975 a obținut M.A. în engleză la Boston University, după care a revenit la UCSD pentru doctorat. În 1982 și-a terminat teza de doctorat; o versiune a acesteia a fost publicată în 1984 sub titlul *The Novels of Philip K. Dick*.

În 1978 Robinson s-a mutat în nordul Californiei, în Davis, unde a lucrat într-o librărie și a petrecut mult timp drumeţind prin munţi. Aici a cunoscut-o pe Lisa Howland Nowell, chimistă, cu care s-a căsătorit în 1982. A predat o vreme la UC Davis, după care și-a urmat soția, mai întâi în Elveţia timp de doi ani, unde Robinson a devenit scriitor liber-profesionist, apoi în Washington timp de patru ani, unde s-a născut primul lor fiu. În 1991 a revenit în Davis, unde s-a născut al doilea lor fiu.

Robinson a început să publice romane în 1984 și este autorul a 15 romane și 8 volume de povestiri. Opera lui a fost descrisă ca „science-fiction umanist" și „science-fiction literar"; temele sale majore sunt umanismul,

utopia, transcendentalismul și ecologia. El însuși este un avocat îndârjit al genului SF pe care-l consideră una dintre cele mai puternice forme literare. În limba română i-au fost traduse *Marte roșu*, *Marte albastru*, *Marte verde* (Ed. Nemira, 2006) și *50 de grade sub zero* (Ed. Tritonic, 2008), *40 de semne de ploaie* (Ed. Tritonic, 2010).
A fost premiat cu Hugo în 1994, pentru cel mai bun roman, *Marte verde*, și în 1997 pentru *Marte albastru*. Premiul Nebula i-a revenit în 1986, pentru cea mai bună nuvelă „The Blind Geometer", în 1993 pentru *Marte roșu* și în 2012 pentru cel mai bun roman, *2312*, în curs de apariție la Editura Nemira. I-au fost decernate și World Fantasy, în 1983, pentru cea mai bună nuvelă, „Black Air", John W. Campbell Memorial în 1991, pentru cel mai bun roman SF, *Pacific Edge*, și British SF în 1993, pentru cel mai bun roman, *Marte roșu*.

Soarele este întotdeauna pe punctul de a răsări. Mercur se rotește atât de lent, încât poți să mergi suficient de repede pe suprafața lui stâncoasă pentru a rămâne în fața zorilor și foarte mulți procedează ca atare. Destui au făcut din asta un mod de viață: merg aproximativ spre vest, menținându-se permanent în fața zilei prodigioase. Unii se grăbesc de la un loc la altul, oprindu-se pentru a examina fisuri pe care le-au inoculat mai devreme cu metalofite obținute prin biometalurgie, răzuind rapid orice reziduuri acumulate de aur, tungsten sau uraniu. Însă majoritatea o fac doar pentru a întrezări soarele.

Fața străveche a lui Mercur este atât de neregulată, încât terminatorul planetei, acolo unde răsar zorii, este un clarobscur negru și alb – adâncituri de culoarea cărbunelui perforate ici și colo de puncte orbitor de albe, care cresc și cresc, până când totul este la fel de strălucitor ca sticla topită și începe ziua cea lungă. Zona aceasta mixtă de soare și umbre ajunge adesea la treizeci de kilometri lățime, chiar dacă pe o câmpie plată orizontul se găsește la numai câțiva kilometri depărtare. Însă foarte puțin din suprafața lui Mercur este plată. Toate rocile vechi continuă să fie acolo, ca și unele faleze prelungi de la prima răcire și comprimare a planetei. Într-un peisaj atât de accidentat, lumina se poate ivi brusc dinapoia orizontului estic, pentru ca apoi să sară spre

vest și să atingă o proeminență îndepărtată. Toți cei care merg pe jos trebuie să țină seama de posibilitatea aceasta, să știe când și unde apare cea mai lungă întindere de soare... și unde pot fugi spre umbră, dacă se întâmplă să fie prinși în exterior.

Sau dacă stau locului în mod deliberat. Fiindcă mulți se opresc în timpul călătoriilor pe unele stânci și buze de cratere, în locuri marcate de stupe, tumuli, petroglife, inuksukuri, oglinzi, ziduri, goldsworthy-uri[1]. Solmergătorii stau lângă ele, cu fața spre est, așteptând.

Orizontul pe care-l privesc ei este spațiu cosmic negru deasupra rocii negre. Atmosfera de neon-argon supersubțire, creată de lumina solară care izbește piatra, păstrează doar cea mai vagă strălucire dinaintea zorilor. Însă solmergătorii știu ora, așa că așteaptă și privesc... până când...

un licăr de foc portocaliu se arcuiește ca un delfin peste orizont

și sângele sare în interiorul lor. Îi urmează bannere scurte, care fulgeră, arcuindu-se în bucle, desprinzându-se și plutind liber pe cer. O stea, ah, o stea, gata să se dezintegreze peste ei! Vizoarele căștilor li s-au întunecat deja și s-au polarizat pentru a le proteja ochii.

Bannerele portocalii diverg în stânga și în dreapta punctului unde au apărut prima dată, ca și cum un incendiu iscat imediat sub orizont se întinde spre nord și spre sud. Apoi fotosfera, suprafața reală a soarelui, se decojește, pâlpâie și rămâne, se revarsă încet într-o parte și în cealaltă. În funcție de filtrele utilizate în vizor, suprafața stelei poate apărea în diverse feluri, de la un maelstrom albastru la o masă pulsatorie portocalie, până la un cerc alb, simplu. Revărsarea spre stânga și dreapta continuă, ajungând mai departe decât pare posibil, până când este foarte evident că stai pe o pietricică lângă o stea.

Este timpul să te întorci și s-o iei la fugă! Dar până ce izbutesc să se smulgă din fascinație, unii solmergători sunt amețiți – se împiedică și cad –, se ridică și se năpustesc spre vest, cuprinși de o panică așa cum n-a mai fost alta.

---

[1] Andy Goldsworthy (n. 1956), sculptor, fotograf și militant ecologist britanic, care creează sculpturi și artă peisagistă în decoruri naturale și urbane (n. tr.).

Mai întâi însă, o ultimă privire spre răsăritul pe Mercur. În ultraviolet, apare ca o grimasă permanentă de fierbinte și tot mai fierbinte. Discul fotosferei este ocultat, așa încât dansul fantastic al coroanei solare devine mai clar, cu toate arcurile magnetizate și scurtcircuiturile, masele de hidrogen înflăcărat, azvârlite către noapte. Ca alternativă, puteți să blocați coroana solară și să vă uitați doar la fotosfera soarelui, ba chiar să vă amplificați vederea ei, până când părțile superioare arzătoare ale celulelor convective sunt dezvăluite în miile lor de inflorescențe, fiecare fiind un front de foc care arde cu furie, toate laolaltă mistuind cinci milioane de tone de hidrogen pe secundă – o rată de consum la care steaua va mai dăinui patru miliarde de ani. Toți spiculii aceștia prelungi de văpăi dansează în configurații circulare în jurul cerculețelor negre care sunt petele solare – vârtejuri mișcătoare în furtuni de pârjol. Mase de spiculi curg împreună aidoma unor paturi de alge treierate de talaz. Mișcarea aceasta convolută are explicații non-biologice – gaze diferite care se deplasează cu viteze diferite, câmpuri magnetice ce curg constant, modelând volburile nesfârșite de foc:

totul este doar fizică, nimic mai mult, dar în realitate pare *vie*, mai vie decât multe creaturi vii. Privind-o în apocalipsa zorilor mercuriene, este imposibil să crezi că *nu este* vie. Îți mugește în urechi, îți *vorbește*.

De-a lungul timpului, majoritatea solmergătorilor încearcă diverse filtre vizuale, după care le aleg pe acelea care li se potrivesc cel mai bine. Filtrele specifice sau combinațiile de filtre devin forme de adulare, ritualuri fie personale, fie împărtășite. Este foarte ușor să te pierzi în ele; când solmergătorii stau pe vârfuri și privesc, se întâmplă adesea ca entuziaștii să devină captivați de ceva din raza lor vizuală, o configurație pe care n-au mai văzut-o niciodată, mintea le este atrasă de ceva din pulsație și flux; în mod brusc, sfârâitul cililor arzători devine audibil, un muget turbulent – este propriul tău sânge, care-ți gonește prin urechi, dar în clipele acelea sună exact ca văpaia soarelui. Și de aceea oamenii zăbovesc prea mult. Unii au retinele arse; alții sunt omorâți pe loc, trădați de costumul supraîncărcat. Unii sunt răscopți în grupuri de o duzină sau mai mult.

Crezi că au fost nesăbuiți? Crezi că tu nu vei face niciodată o asemenea greșeală? Nu fi atât de sigur. Nu ai habar, realmente. Nu seamănă cu nimic din ce ai văzut vreodată. Poate crezi că ești obișnuit, că nimic din ce există în exteriorul minții nu te-ar mai putea interesa cu adevărat, pentru că ești atât de sofisticat și cunoscător. Să știi că te-ai înșela. Ești o creatură a soarelui. Frumusețea și teroarea sa, văzut atât de aproape, pot goli orice minte, pot azvârli pe oricine în transă. Unii spun că este ca și cum ai vedea chipul lui Dumnezeu și este adevărat că soarele asigură energia tuturor creaturilor vii din sistemul solar și că, din acest punct de vedere, *este* divinitatea noastră. Vederea lui îți poate îndepărta absolut orice gând din minte. Oamenii îl caută exact pentru așa ceva.

[...]

Ibsen și Imhotep; Mahler, Matisse; Murasaki, Milton, Mark Twain;
Homer și Holbein, atingându-și marginile;
Ovidiu în umbra lui Pușkin, mult mai mare;
Goya, suprapunându-se cu Sofocle.

Van Gogh, atingându-l pe Cervantes, lângă Dickens. Stravinski și Vyasa. Lysippos. Equiano, un scriitor sclav din Africa de Vest, care nu se află în apropierea ecuatorului.

Chopin și Wagner, unul lângă celălalt, de mărime egală.

Cehov și Michelangelo, ambele cratere duble.

Shakespeare și Beethoven, bazine gigantice.

Al-Jahiz, Al-Akhtal, Aristoxenos, Ashvaghosha, Kurosawa, Lu Xun, Ma Zhiyan, Proust și Purcell. Thoreau și Li Po, Rumi și Shelley, Snorri și Pigalle. Valmiki, Whitman. Bruegel și Ives. Hawthorne și Melville.

Se spune că membrii comitetului de nomenclatură al Uniunii Astronomice Internaționale s-au îmbătat în mod foarte amuzant într-o seară la reuniunea lor anuală, au luat un mozaic al primelor fotografii ale lui Mercur, recent primite, și l-au folosit ca țintă pentru darts, strigând în gura mare nume de pictori faimoși, sculptori, compozitori, scriitori – botezând fiecare săgețică și azvârlind-o apoi în hartă.

Există o râpă numită „Pourquoi Pas".

[...]

Potrivit unei teorii vechi, oamenii s-ar simți confortabil în prezența roboților inteligenți dacă aceștia s-ar găsi în interiorul unor carcase paralelipipedice sau dacă ar fi pur și simplu de nedeosebit față de oameni, caz în care ar putea fi tratați ca persoane. Dar între aceste două extreme se întinde ceea ce teoria numește „valea misterioasă" – zona de similar-dar-nesimilar, la-fel-dar-diferit, care ar fi trezit în toți oamenii repulsie, dezgust și teamă instinctivă. Acela era și motivul teoriei, destul de plauzibil; dar rămăsese mereu o simplă idee, fiindcă niciodată nu fusese construit un robot într-o formă suficient de umană pentru a testa capătul apropiat al văii misterioase. Acum probabil că Swan avea să poată testa capătul acela.

Designul lipsit de gust al stațiunii părea să se observe și în hainele celor trei. Stăteau unul lângă altul în veșminte lungi, similare crinolinelor victoriene, și semănau destul de bine între ei pentru a fi frați sau chiar, da, androizi clonați dintr-un singur model. Deși unul părea mai feminin decât ceilalți doi.

Swan s-a apropiat de ei și a rostit:

– Salut! Sunt Swan de pe Mercur, unde ne reconstruim orașul cu ajutorul quburilor. Am înțeles că voi trei susțineți că sunteți quburi, și nu umani din punct de vedere biologic? Așa este?

Cei trei au rămas așezați, privind-o. Cel care părea vag feminin ca proporții ale corpului a zâmbit și a zis:

– Da, așa este. Ia loc și bea un ceai cu noi. Este aproape gata.

A arătat spre un arzător portabil mic aflat pe pământ, pe ale cărui flăcări albastre se găsea un ceainic burduhănos, roșu. Alături, pe o față de masă pătrată, albastră, erau cești, linguriță și recipiente micuțe.

Ceilalți doi au privit-o și au încuviințat din capete în semn de salut. Unul a arătat spre iarbă.

– Așază-te, dacă dorești.

– Mulțumesc, a zis Swan și s-a așezat. Atracția gravitațională este destul de mare aici. Voi de unde ați venit?

– Eu am fost fabricat în Vinmara, a spus cel feminin.

– Și voi? i-a întrebat Swan pe ceilalți doi.

– Eu nu pot absolvi un test Turing, a răspuns rigid unul dintre ei. Vrei să joci șah?

Și toți trei au izbucnit în râs. Guri deschise – dinți, gingii, limbă, obraji interiori; toți erau foarte umani în aspect și mișcări.

– Nu, mulțumesc, a zis Swan. Vreau să încerc un test Turing. Sau de ce nu mă testați voi?

– Cum am putea proceda?

– Ce ziceți de douăzeci de întrebări?

– Asta înseamnă întrebări la care se poate răspunde prin „da" sau „nu"?

– Exact.

– Însă cineva ar putea întreba pur și simplu dacă celălalt este sau nu un simulacru, iar celălalt ar răspunde, și în felul acesta n-ar fi necesară decât o singură întrebare.

– Adevărat. Putem însă permite numai întrebări indirecte.

– Chiar și așa, ar fi foarte simplu. Nu ai putea rezolva fără să pui nicio întrebare?

– Oamenii adevărați se întreabă tot timpul unul pe celălalt.

– Însă unul sau mai mulți dintre noi nu sunt oameni adevărați. Iar tu ești cea care a propus un test.

– Este adevărat. Perfect, lăsați-mă să mă uit la voi. Povestiți-mi despre *Mongolia interioară*.

– Dragă *Mongolia interioară*, sfredelită în anul...

– Slăvit fie numele tău, a intervenit unul dintre cei de sex nedeterminat și ei au râs.

– Populație aproximativ douăzeci și cinci de mii de oameni, a spus cel feminin.

– Tu trebuie să fii un qub, a zis Swan. Niciun om nu știe vreodată genul ăsta de lucruri.

– Niciunul?

– Poate că unii știu, dar este neobișnuit. Recunosc totuși că arăți fabulos.

– Mulțumesc, am decis să port verde azi, îți place?

Și-a mângâiat mâneca rochiei.

– Este foarte frumoasă. Pot să mă uit mai îndeaproape?

– La rochia mea sau la pielea mea?

– La pielea ta, bineînțeles.

Și toți au izbucnit în râs.

Râsul, a gândit Swan pe când examina pielea aceea. Roboții puteau să râdă? Nu era sigură. Pielea era ușor ciupită de foliculele firelor de păr, ușor cutată în zonele de îndoire; pe spatele încheieturilor și antebrațelor existau firișoare de păr aproape transparente și un petic micuț de fire mai lungi și mai negre pe interiorul încheieturii, care dezvăluia patru cute permanente chiar la începutul palmei, unde pielea era mai subțire și în același timp mai întunecată, dezvăluind două vene cu proeminențe și îndoituri. Pe palmă, epiderma avea verticile vagi, ca niște amprente mari, pe buricul degetului mare și pe partea cărnoasă. Linia vieții era o curbă lungă și pronunțată. Semăna foarte bine cu mâna oricui, cu pielea oricui. Dacă era artificială, era impresionantă; se spunea că simularea pielii era cel mai dificil de realizat. Dacă era piele biologică, precum în

laboratoare, dar crescută într-o cuvă, ar fi fost de asemenea impresionantă, dar în mod diferit. Nu părea posibil ca pielea acestor persoane să fie artificială, însă, desigur, știința materialelor era foarte sofisticată și capabilă de multe. Ce nu-i posibil odată ce ai stabilit obiective și parametri?

Rămânea întrebarea cine ar fi dorit să facă așa ceva, dar, pe de altă parte, oamenii făceau mereu lucruri neașteptate. Iar crearea unui om artificial reprezenta un vis foarte vechi. Poate că era lipsită de scop în sine, dar avea o tradiție. Și, la urma urmelor, ei se aflau aici, iar Swan tot nu era sigură cu cine avea de-a face. Ceea ce în sine era interesant.

Dacă aveai relații sexuale cu o mașină, era oare ceva interesant sau pur și simplu o formă complicată de autosatisfacere? Un qub ți-ar fi înregistrat reacțiile față de relațiile acelea, într-un fel sau altul? S-ar fi putut afirma că și el ar fi avut relații sexuale?

Dacă dorea să afle mai multe, Swan trebuia să încerce. Ar fi fost pur și simplu altă abordare a problemei mai generale a conștiinței qubului. În cazul quburilor, trebuia să ții minte că, indiferent ce dovezi contrarii

ți s-ar fi părut că deții, de fapt acolo nu exista nimic: nu exista o conștiință, nu exista Altcineva, ci doar un mecanism care fusese programat să răspundă la stimuli într-un anumit fel. Indiferent cât de complecși ar fi fost algoritmii, nu se cumulau într-o conștiință. [...]

– Ai pielea frumoasă. La atingere se simte exact ca a mea.

– Mulțumesc.

– Crezi că gândești?

– În mod clar gândesc, a răspuns cel feminin.

– Ai o succesiune de gânduri, care trec de la unul la următorul într-un flux mai mult sau mai puțin continuu, cu asociații libere de la un subiect la următorul, prin toate gândurile posibile pe care le-ai putea avea?

– Nu sunt sigur că este chiar așa. Cred că este mai degrabă vorba despre o chestiune de stimuli și răspunsuri; gândurile mele răspund la stimulii și informațiile care-mi sosesc. Acum, de exemplu, mă gândesc la tine și la întrebările tale, la verdele rochiei mele comparat cu verdele ierbii, la ce voi mânca la cină, fiindcă mi-este niței foame...

– Așadar consumați mâncare?

– Da, noi consumăm mâncare. Ba chiar eu am probleme, fiindcă mănânc prea mult!

– Și eu, a zis Swan. Spune-mi, te gândești vreodată să faci sex cu mine?

Cei trei au privit-o fix.

– Abia am făcut cunoștință, a spus unul dintre ei.

– Oamenii se gândesc în mod frecvent la asta.

– Serios? Nu sunt convins că este adevărat.

– Credeți-mă, este adevărat.

– Nu am niciun motiv valid pentru a te crede, a spus al doilea. Nu te cunosc îndeajuns de bine pentru așa ceva.

– Ajunge oare cineva să cunoască îndeajuns de bine pe altcineva pentru așa ceva? a întrebat al treilea.

Au izbucnit în râs.

– *Să crezi* pe *altcineva*? a spus cel feminin. Nu cred!

Au râs din nou. Poate că râdeau prea mult.

– Ați luat droguri? i-a întrebat Swan.

– Cafeina este un drog?

Acum au chicotit.

– Voi trei sunteți niște fetițe prostuțe, a zis Swan.

– Este adevărat, a recunoscut cel feminin.

A turnat din ceainic în patru ceșcuțe și le-a întins celorlalți. A doua persoană a deschis un coș de picnic și a scos biscuiți și prăjiturele, cu care i-a servit pe toți, însoțindu-le de șervețele din țesătură albă. Au început să mănânce cu poftă. Cei trei localnici mâncau ca niște oameni obișnuiți.

– Înotați? i-a întrebat Swan. Înotați sau faceți baie în căzi?

– Eu fac baie în *cazuri*, a spus al treilea, făcându-i pe ceilalți să chicotească pe înfundate în șervețele.

– Putem face asta? a întrebat Swan. Voi faceți baie fără haine? Pentru că așa v-aș putea vedea corpurile integral.

– Și noi l-am putea vedea pe al tău!

– Perfect.

– Se pare că ar fi mai mult ca perfect, a murmurat cel feminin și ceilalți au dat capetele pe spate și au hohotit.

– S-o facem! a exclamat al doilea.

– Eu vreau să-mi termin ceaiul, a rostit afectat cel feminin. Este bun.

După ce au terminat, cei trei s-au ridicat cu grația unor dansatori și au condus-o pe Swan până la marginea piscinei, unde câțiva oameni înotau deja, unii îmbrăcați, alții dezbrăcați. În bazinul cel mai mic, unde o fântână arteziană cădea pe un acoperiș rotund, alcătuind un soi de refugiu cu pereții din apă, se aflau și copilași. Cele trei gazde ale lui Swan și-au lăsat echipamentul de picnic pe platforma din jurul piscinei, apoi și-au tras hainele peste cap și s-au apropiat de apă. Cel feminin era slăbuț și cu aspect de fetișcană, iar ceilalți doi aveau corpuri mlădioase de ginandromorfi: șolduri ușor late, pectorali rotunjiți care nu erau chiar sâni, proporții trunchi-picioare și talie-șolduri intermediare, aparat genital pilos care părea majoritar feminin, însă cu mase întunecate ce puteau fi penisuri mici și testicule, ca ale lui Swan – mai multe nu puteai preciza fără o explorare amănunțită. Deși nici asta nu dovedea mare lucru, deoarece aparatul genital ar fi fost mai ușor de simulat decât mâinile, fiind deja ca un cauciuc.

În apă, așadar. Swan a văzut că ei înotau bine, că aproape pluteau; păreau să aibă densitatea specifică a oamenilor. Deci nu aveau probabil oase din oțel. Și nu aveau probabil nici un interior complet de mașină, acoperit cu un strat de carne și piele crescute în cuve. Inspirația adâncă le era îndeajuns ca să plutească, aproape la fel cum se întâmpla cu ea. Și ochii lor... clipeau, fixau, priveau pieziș, erau umezi. Ai fi putut să realizezi toate părțile componente ale unui om, să le pui laolaltă și să le faci să funcționeze? Să tipărești un compozit? Părea improbabil. Natura în sine nu era atât de pricepută în privința asta, gândi ea în timp ce genunchiul accidentat îi tresări spasmodic. Să creezi un simulacru... ei bine, poate că te-ai fi putut concentra exclusiv asupra aspectelor funcționale. Dar nu era chiar acesta rolul creierului?

– Voi, fetițelor prostuțe, sunteți cu adevărat uimitoare, a zis Swan. Nu mă pot pronunța în privința voastră.

Cei trei au râs.

– Niciun om real n-ar petrece o zi întreagă prefăcându-se că ar fi robot în fața unui străin, a obiectat Swan. Ca atare, trebuie să fiți roboți.

– Lucrurile cele mai stranii sunt cel mai probabil adevărate, a rostit al doilea. Este un test bine-cunoscut din exegeza biblică. Se crede că Iisus a blestemat cu adevărat smochinul, altfel de ce ar fi existat povestea aceea acolo?

Alte râsete. Erau cu adevărat niște fetițe prostuțe. Poate că ai fi putut crea un robot care să gândească doar la nivelul unui copil de doisprezece ani.

Totuși felul cum înotau... Felul cum umblau... Astea erau greu de realizat; sau așa păreau.

– Ciudat, a vorbit Swan pentru sine, încântată.

Crezuse că va fi ușor.

Când a pășit în zona din piscină unde apa ajungea până la genunchi, ei au privit-o cu atenție, deschis, în același fel cum îi privise și ea.

– Ooo, frumoase picioare, a spus al treilea. Frumos *corp*.

– Mulțumesc, a zis Swan, acoperind oftaturile și gemetele de extaz ale celorlalți doi.

Cel feminin a exclamat:

– Nu, asta nu este corect să spunem; pe unii oameni îi ofensează comentariile despre impactul estetic al corpurilor lor asupra altora!

– Pe mine nu mă ofensează, a replicat Swan.

– Foarte bine, bravo atunci! a spus cel feminin.

– Am fost doar politicos, a zis al treilea.

– Ai fost sincer. N-ai știut dacă erai sau nu politicos.

– A fost doar un compliment. Nu există niciun motiv pentru a fi excesiv de delicați în asemenea privințe. Dacă te abați dincolo de limite, oamenii vor presupune pur și simplu că nu cunoști protocoalele culturii lor, dar că ești totuși bine intenționat.

– *Oamenii* vor presupune, dar de unde știi că persoana aceasta nu este un simulacru, trimis aici pentru a ne testa?

Au izbucnit toți în râs, împroșcându-se în tot acest timp cu apă. Swan s-a alăturat împroșcărilor, apoi s-a bălăcit în jurul lor pentru o vreme. După aceea l-a prins pe al treilea, l-a tras spre ea și l-a sărutat pe gură. Cel nedefinit sexual i-a răspuns pentru o secundă la sărutare, apoi a încercat să se smulgă.

– Hei, ce-i asta? Nu cred că te cunosc îndeajuns de bine pentru așa ceva!

– Și ce dacă? Nu ți-a plăcut?

Și Swan l-a sărutat din nou, au urmat zvârcolirile prin care voia să se îndepărteze, i-a simțit limba surprinsă să fie atinsă de altă limbă.

Desprinzându-se, nedefinitul sexual a strigat:

– Hei! Hei! Hei! Termină!

Cel feminin s-a ridicat din apă și a făcut un pas către ei, ca și cum ar fi dorit să intervină, dar Swan s-a întors și l-a îmbrâncit, astfel încât a căzut brutal în apa puțin adâncă, împroșcând-o de jur împrejur.

– Ce faci? a strigat fata temătoare și Swan a lovit-o drept în gură cu o directă de stânga.

Capul fetei s-a dat pe spate și gura a început să-i sângereze, iar ea a țipat și s-a grăbit să fugă. Cei doi nedefiniți sexual au împroșcat apă între ea și Swan, tăindu-i calea, strigându-i să plece. Swan a ridicat

pumnii și a zbierat, lovindu-i, și ei s-au retras, plescăind, pentru a scăpa, uimiți și îngroziți. Swan nu i-a mai urmărit, iar după ce au ieșit din piscină cei trei s-au oprit și s-au strâns laolaltă, privind-o; cea rănită își apăsa palma peste gură. Sânge roșu.

Swan și-a pus mâinile în șolduri și s-a uitat la ei.

– Destul de interesant, a zis ea. Dar nu-mi place să fiu prostită.

A pornit prin apă spre propriile ei haine.

A mers pe jos în jurul cilindrului, privind în sus la o herghelie de cai sălbatici, și-a supt încheieturile degetelor care o dureau și s-a gândit la cele întâmplate. Nu era sigură cu ce fel de făpturi își petrecuse ziua. Asta era straniu.

Când a revenit la iurtele lor de pe coama dealului, a așteptat până când Genette și cu ea au rămas din nou ultimii, apoi a spus:

– Azi am întâlnit un trio care pretindeau că ar fi oameni artificiali. Androizi cu creiere quburi.

Genette a privit-o fix.

– Chiar așa?

– Da.

– Și ce ai făcut?

– Păi, i-am bătut de s-au căcat pe ei.

– Serios?

– Nițel, pe unul dintre ei, da. Dar o merita.

– De ce?

– Pentru că voiau să mă păcălească.

– Asta nu-i ceea ce faci chiar tu în abramoviciuri[1]?

– Câtuși de puțin. Eu nu păcălesc niciodată oamenii – așa ceva ar fi teatru. Un abramovici nu înseamnă teatru.

– Poate că nici ei nu voiau să te păcălească, s-a încruntat Genette. Este ceva ce ar trebui cercetat. Am primit rapoarte de pe Venus și de pe

[1] Marina Abramovici (n. 1946), artistă performativă sârbă cu domiciliul în New York, care și-a început cariera în anii '70 (n. tr.).

Marte despre multe incidente de felul acesta. Zvonuri despre quburi umanoide ce acționau uneori straniu. Am început să fim cu ochii în patru. Unele dintre persoanele acelea au fost marcate și sunt urmărite.

– Deci există cu adevărat?

– Da, cred că da. Le-am scanat pe unele și atunci, bineînțeles, a fost evident. În clipa de față însă nu știm mai multe.

– Totuși de ce i-ar construi cineva?

– Nu știu. Dar dacă ar exista quburi care să fie mobile și care s-ar deplasa fără să fie remarcate, asta ar putea explica destule dintre cele întâmplate. De aceea îmi voi pune echipa să-i cerceteze pe oamenii aceștia pe care i-ai întâlnit.

– Cred că erau oameni, a zis Swan. Simulau.

– Crezi că erau oameni reali care pretindeau că sunt simulacre? Ca un fel de teatru?

– Da.

– De ce ar fi făcut-o?

– Nu știu. De ce s-ar strecura un om într-o cutie și ar pretexta că este un jucător mecanic de șah? Este un vis vechi. Un fel de teatru.

– Poate. Eu voi examina oricum incidentul, din cauza episoadelor acelea stranii despre care ți-am povestit că s-au întâmplat.

– Bine, a încuviințat Swan. Eu continui să rămân la părerea că erau oameni. Oricum, să presupunem că n-ar fi fost. Care-i problema cu... obiectele acestea. Dacă ele sunt cu adevărat niște „obiecte"....

– Problema este că niște quburi ies în lume, se deplasează și întreprind acțiuni. Ce fac ele? Ce vor să facă? Cine le creează? Și pentru că în atacurile pe care le-am văzut există o componentă qub, trebuie să ne întrebăm dacă obiectele acestea au vreo legătură cu atacurile. Sunt implicate unele dintre ele?

– Hmm, a mormăit Swan.

– Poate că totul se rezumă la o singură întrebare, a zis inspectorul. De ce se schimbă quburile?

[...]

Luați un asteroid cu axa lungă de minimum treizeci de kilometri. Poate fi de orice tip – rocă solidă, rocă și gheață, metalic, ba chiar și gheață simplă, deși fiecare prezintă probleme diferite.

Atașați-i la o extremitate un ansamblu excavator autoreplicator, cu care scobiți asteroidul în lungul axei mari. Lăsați pereții groși de minimum doi kilometri peste tot, cu excepția orificiului de intrare. Asigurați integritatea interioară a peretelui prin căptușirea cu un înveliș adecvat de rezistent.

În timp ce ansamblul sfredelește interiorul, nu uitați că ejectarea materialului excavat (în mod optim, orientat spre un punct Lagrange de recuperare, pentru a colecta onorariul de recuperare) va reprezenta posibilitatea cea mai bună de a repoziționa terariul, dacă-l doriți pe altă orbită. Depozitați excesul de ejecții pe suprafață pentru utilizare ulterioară.

După ce interiorul a fost scobit, obținându-se un cilindru gol cu diametrul de minimum cinci kilometri și lungimea de zece kilometri (dar dimensiunile mai mari sunt și mai bune!), ansamblul excavator va reveni la orificiul de acces și se va reconfigura în unitatea de propulsie a terariului. În funcție de masa acestei noi lumi, puteți instala un propulsor masic, un motor antimaterie „cu împingere rapidă" sau o placă împingătoare Orion.

Dincolo de capătul anterior al cilindrului, la prova noului terariu, atașați o unitate frontală în punctul de intersecție cu axa lungă. Terariul se va roti în cele din urmă cu o viteză calculată să creeze gravitație pe suprafața interioară a cilindrului interior, astfel ca atunci când vă aflați în interior să fiți atras spre podea ca într-un câmp gravitațional. Acesta este echivalentul *g* sau gechivalentul. Unitatea frontală va fi apoi conectată cu prova terariului printr-un ax cu angrenaj, care-i îngăduie să nu se rotească, ci să rămână fixă. Va fi aproape lipsită de greutate în această incintă bompres, dar multe funcții ale terariului se vor derula mai bine în absența rotației, printre altele andocarea, vizualizarea, navigația etc.

Este posibil să construiți un cilindru interior care să se rotească liber într-un asteroid care nu se rotește – așa-numita configurație

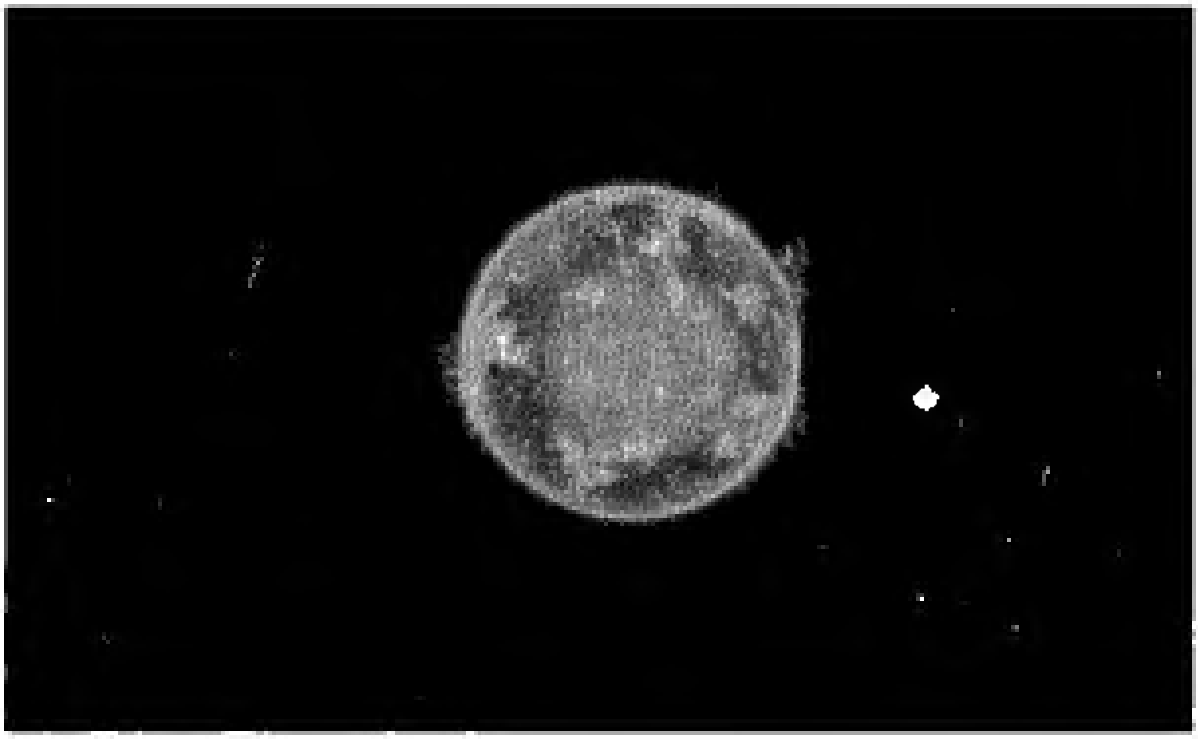

„roată de rugăciune budistă" – , ceea ce asigură simultan un interior cu gravitație și un exterior non-rotativ, dar este scump și pretențios. Nu este recomandat, deși am văzut câteva foarte bune.

După ce pupa și prova au fost instalate și configurate corespunzător, și se pornește rotirea asteroidului, interiorul este gata de terraformare.

Începeți cu o pulverizare ușoară de metale grele și lantanide, așa cum au fost specificate pentru biomul pe care încercați să-l creați. Este bine de știut că niciun biom terran n-a început cu ingredientele simple cu care veți începe într-un asteroid. Biosferele au nevoie de vitamine de la bun început, așa încât aranjați importul mixului pe care-l doriți, care include în general molibden, seleniu și fosfor. Acestea sunt aplicate în general în „bombe puff" dispuse în lungul axei spațiului cilindric. Aveți grijă să nu vă otrăviți la manipulare!

După aceea întindeți linia solară a terariului pe axa cilindrului. Linia solară este un element de iluminare, pe care porțiunea luminoasă se deplasează cu viteza pe care o alegeți. Porțiunea ei luminoasă începe de obicei ziua în pupa cilindrului, după o perioadă adecvată de întuneric (în timpul căreia orice felinare stradale de deasupra vor sluji ca stele). Porțiunea luminată a liniei, având strălucirea potrivită, traversează

linia solară de la pupă la provă (sau de la est la vest, cum descriu unii) și durează de obicei cât o zi terrană, așa cum este măsurată de latitudinea biomului vostru pe Pământ. În interiorul terariului, anotimpurile vor fi reproduse în conformitate.

Acum puteți umple interiorul cu mixul de gaze și presiune dorit; în mod tipic cu presiunea între 500 și 1 000 milibari, cu un mix de gaze similar celui terran, cu poate ceva mai mult oxigen, deși riscul incendiilor crește rapid atunci.

După aceea aveți nevoie de biomasă. Desigur, veți deține în raftul cu mirodenii codurile genetice complete ale tuturor creaturilor pe care intenționați să le introduceți în biom. În general, fie că veți recrea un biom terran, fie că veți mixa ceva nou, majoritatea oamenilor numesc biomurile hibride Ascensiuni, după Insula Ascension de pe Pământ, locul primului asemenea biom (declanșat involuntar chiar de Darwin!). Toate genomurile pentru toate speciile biomului vostru specific vor fi disponibile pentru tipărire la cerere, cu excepția bacteriilor implicate, care sunt pur și simplu prea numeroase și prea labile genetic pentru clasificare. Pentru ele va trebui să aplicați inoculantul corespunzător, de obicei un gel făcut din câteva tone din suita bacteriană dorită.

Din fericire, bacteriile cresc foarte rapid într-o nișă ecologică goală, adică ceea ce aveți acum. Pentru ca să fie și mai primitoare, răzuiți peretele interior al cilindrului, apoi măcinați roca astfel obținută la o consistență care variază de la prundiș mare la nisip. Amestecată cu un aerogel comestibil, ea va deveni matricea pentru sol. Puneți deoparte gheața strânsă din răzuiri, păstrând totuși suficientă pentru ca, după topire, să asigure umidificarea matricei de rocă sfărâmată. Adăugați apoi inoculantul bacterian și creșteți temperatura până la 300 K. Matricea se va ridica precum aluatul pus la dospit și va deveni substanța cea mai rară și mai delicioasă: solul. (Cei care doresc explicații mai complete despre realizarea solului pot consulta bestsellerul meu *Totul despre pământ*.)

După ce ați preparat baza de sol, biomul a pornit la drum. De acum succesiunea de regimuri va varia, în funcție de ceea ce doriți la apogeu.

Trebuie să spunem că mulți designeri de terarii încep cu un gen de mlaștină, deoarece este modalitatea cea mai rapidă de a crește volumul solului și biomasa generală. De aceea, dacă vă grăbiți să populați, acesta este frecvent un mod bun de a începe.

Când aveți o mlaștină caldă funcțională, fie cu apă dulce, fie cu apă sărată, știți deja să gătiți. În cilindru vor începe să se facă simțite mirosuri, dar și probleme hidrologice. În această etapă pot fi introduse populații de pești, amfibii, animale și păsări, și ar trebui s-o faceți dacă doriți creșterea maximă a biomasei. Va trebui să fiți însă atenți la un pericol potențial: după ce ați pornit mlaștina, vă puteți îndrăgosti de ea. Nimic rău în asta, dar se întâmplă prea frecvent. Avem în prezent prea multe biomuri de tip estuar și insuficiente din celelalte pe care sperăm să le preparați aici.

De aceea încercați să păstrați distanța în această etapă; mențineți o mlaștină depopulată sau stați departe de ea în această parte a procesului. Sau alăturați-vă unui plan de schimburi reciproce, în care înlocuiți asteroizi când sunt în etapa mlaștină, astfel că intrați în unul nou dorind să modificați lucruri, fără să fiți atașat de ceea ce există deja la interior.

Cu biomasa abundentă creată de o mlaștină puteți după aceea să construiți uscat, utilizând o parte din materialul excavat, pe care l-ați păstrat pe suprafața asteroidului special pentru acest moment. Dealurile și munții arată excelent și adaugă textură, așa încât fiți îndrăzneți! Procesul acesta va redirecționa apa în hidrologii noi și acesta este momentul optim pentru a introduce specii noi, ca și pentru a exporta specii pe care nu le mai doriți, dându-le terariilor mai noi care pot avea nevoie de ele.

Astfel, în decursul timpului, puteți transforma interiorul terariului în oricare dintre cele 832 de biomuri terrane identificate, ori puteți proiecta o Ascensiune proprie. (Atenție: Multe Ascensiuni se „lasă" ca un sufleu prost preparat. Cheile pentru o Ascensiune de succes sunt atât de numeroase, încât am fost nevoit să scriu alt volum, *Cum să combinați și să potriviți biomurile*, existent acum pe piață.)

În cele din urmă, va trebui să efectuați multe reglaje de temperatură, peisaje și specii, pentru a ajunge la genul de comunitate de apogeu stabilă pe care o doriți. Se poate realiza orice peisaj posibil; uneori rezultatele sunt pur și simplu incredibile. Întotdeauna întregul peisaj se va curba în sus în jurul vostru, înălțându-se de ambele părți și contopindu-se deasupra capului, astfel că panorama terenului vă va cuprinde ca o operă de artă – un goldsworthy înscris pe interiorul unei stânci, ca o geodă sau ca un ou Fabergé.

Desigur, este posibil să creați interioare complet lichide. Unele dintre aceste acvarii sau oceanarii includ arhipelaguri; altele sunt alcătuite complet din apă, până și pereții lor, care sunt uneori reînghețați transparent, astfel încât, finalmente, când vă apropiați de ele, par niște diamante sau picături de apă ce plutesc în spațiu. Unele acvarii nu au în mijloc spațiu atmosferic.

În privința volierelor, toate terariile și majoritatea acvariilor sunt voliere, ticsite cu păsări la capacitatea lor maximă. Pe Pământ trăiesc cincizeci de miliarde de păsări, pe Marte sunt douăzeci de miliarde; în terarii, putem depăși cifrele acelea... combinate!

Toate terariile funcționează ca parcuri-insule pentru animalele din interiorul lor. Ascensiunile cauzează hibridizare și, până la urmă, specii noi. Biomurile tradiționale conservă specii care pe Pământ sunt radical amenințate sau nici nu mai există în natură. Unele terarii chiar seamănă cu grădini zoologice; mai multe sunt pur și simplu refugii pentru sălbăticie; iar majoritatea mixează terenurile de tip parc și spațiile pentru oameni în configurații de coridoare de habitat, care maximizează viața biomului ca un tot. În această calitate, astfel de spații sunt deja esențiale pentru omenire și Pământ. Există de asemenea terarii agricole masive, lumile-ferme dedicate producerii unui procentaj însemnat de hrană pentru popoarele Pământului.

Datele acestea merită reținute și aduc încântare. Ne preparăm micile lumi-bule pentru propria noastră plăcere, la fel cum am prepara o mâncare, sau am construi ceva, sau am crește o grădină, dar în același timp sunt tot atâtea lucruri noi în istorie și în inima lui Accelerando. Nu pot să

nu le recomand din toată inima! Investiția inițială este însemnată, dar în spațiu continuă să existe o sumedenie de asteroizi nerevendicați.

[...]

Consiliul Terminatorului o alesese până la urmă pe noua Leoaică a Mercurului – Kris, o prietenă veche a lui Alex și Mqaret. La scurt timp după ce fusese instalată, Kris a rugat-o pe Swan să se alăture unei expediții în Vulcanoizi; Kris dorea să reafirme acordul făcut de Alex cu vulcanoizii pentru a le intermedia transmisiile de lumină spre planetele exterioare.

– A fost alta dintre înțelegerile verbale ale lui Alex, a spus Kris încruntându-se, iar după moartea ei, și într-o măsură încă și mai mare după arderea orașului, am văzut indicii că vulcanoizii discută pe la spatele nostru cu cei din amontele sistemului solar. Unii am căzut pe gânduri... știi cumva dacă Interplanul îi investighează pe vulcanoizi ca posibili suspecți în atacul asupra Terminatorului?

– Nu cred.

De fapt, Swan nu dorea să meargă în Vulcanoizi și nici să se gândească la investigația lui Genette aflată în plină desfășurare, deoarece era absorbită acum de plantarea parcului reproiectat. Avea să fie însă un drum scurt, iar plantarea n-avea să se termine înainte de întoarcerea ei. De aceea și-a strâns câteva lucruri și a pășit împreună cu Kris și asistenții Leoaicei pe platforma cea mai apropiată de Craterul Ustad Isa, unde exista un complex nou de lansare electromagnetică, complex care propulsa nave în avalul sistemului solar.

Navele spațiale vulcanoide erau bulbucate, cu protecții masive și lipsite de hublouri. Rutele lor îi duceau până la șiragul de asteroizi care orbitau într-o zonă aflată la 0,1 unități astronomice de soare, ceea ce însemna numai cincisprezece milioane de kilometri. Descoperită de pe Mercur la sfârșitul secolului al XXI-lea, salba aceea aproape perfect circulară de frumuseți carbonizate, dar stabile, fusese colonizată recent, în ciuda faptului că pe fețele orientate către soare se atingea o mie K. Emisferele acestea, fixate mareic, astfel încât priveau permanent soarele, arseseră în asemenea măsură, încât în decursul existenței lor pierduseră

câțiva kilometri de rocă; erau obiecte cerești primare, ca asteroizii cei mai vechi. Acum fuseseră ocupați ca terariile; fuseseră scobite și materialul excavat fusese utilizat pentru a construi solete circulare imense, care captau lumina. Ele procesau și redirecționau lumina soarelui în raze laser, ce puteau fi orientate spre solete-receptoare din amontele sistemului, care străluceau acum ca niște felinare dumnezeiești pe cerurile lui Triton și Ganymede. Efectul era îndeajuns de spectaculos, pentru ca numărul așezărilor de pe sateliții exteriori care cereau felinare vulcanoide să fie mai mare decât vulcanoizii care le puteau oferi.

Când plonjorul solar s-a apropiat de orbita lui Vulcan, imaginea de pe ecranul interior reprezenta soarele sub forma unui cerc roșu, iar Vulcanoizii, ca pe un șirag nu foarte des de puncte galben-intens, care trecea peste cercul roșu și în exteriorul său. Linii verzi reprezentau lumina laser care radia din punctele galbene spre periferia imaginii. Soarele era masiv în toate reprezentările. Părea un dragon uriaș și înfocat, totuși ei continuau să zboare într-acolo – îndrăzneț, nesăbuit –, era prea aproape ca să te simți în largul tău. Era o transgresiune care avea să fie pedepsită cu siguranță. Pe ecran, semăna cu o inimă roșie care ardea; textura granulată a părților superioare ale celulelor convective părea țesut muscular tăiat transversal pe fibră. Probabil că erau *prea* aproape.

Văzut din partea sa antisolară, Vulcanoidul de care se apropiau era un bolovan sterp și întunecat, un asteroid-cartof tipic, înconjurat de o umbrelă

argintie de o sută de ori mai mare ca el. Docul se găsea în mijlocul bolovanului. La un moment dat, asteroidul și soleta lui au creat o eclipsă solară, iar imaginea descurajantă a soarelui roșu a devenit până la urmă un simplu halo de foc coronal, care-și șfichiuia aura electrică; apoi au ajuns în întuneric, la adăpostul umbrei Vulcanoidului. Ușurarea a fost reală.

Cei din interiorul bolovanului erau adoratori ai soarelui, așa cum era poate de așteptat. Unii semănau cu solmergătorii de pe sălbăticiile lui Mercur, nepăsători și imprudenți; alții păreau asceți dintr-un ordin religios. Majoritatea erau bărbați sau hermafroditi. Trăiau pe cea mai apropiată orbită solară pe care o putea menține un obiect; așa-zișii plonjori solari erau vehicule care doar se apropiau puțin mai mult de soare și apoi fugeau. Acesta era locul cel mai apropiat de stea unde puteau trăi oamenii.

În mod inerent, era un spațiu religios; Swan putea accepta asta, totuși i-a fost greu să-și imagineze viețile călugărilor. Terariul dinăuntrul bolovanului era un deșert, ceea ce era adecvat ținând seama de circumstanțe, însă foarte inconfortabil: fierbinte, arid, prăfos. Comparativ, până și Mojave părea o oază luxuriantă.

Prin urmare, aceasta era o formă de automortificare și, cu toate că încercase multe astfel de forme în tinerețea ei, ca și la apogeul abramoviciurilor, Swan nu mai credea în automortificare ca scop în sine. Simțea de asemenea că noua tehnologie a soletelor alterase natura religioasă a acestor oameni, transformându-i în ceva mai degrabă asemănători unor paznici de far. Sistemul lor nou era de zece milioane de ori mai puternic decât vechea tehnologie de transfer a luminii utilizată de Mercur, care de acum avea să aparțină istoriei, ca opaițele. Contribuția lui Mercur la Acordul Mondragon era masiv diminuată de realizarea aceasta, iar o parte a compensației pe care o sugerase Comitetul Mondragon fusese ca Terminatorul să fie agent coordonator și broker pentru noua abilitate vulcanoidă de a transfera lumina; însă aspectul acesta urma să fie definitivat de conducători. Alex o făcuse, dar acum, când el nu mai exista și casa de brokeraj arsese, oare clienții lor și/sau

cetățenii aveau să mai respecte înțelegerea? Aveau să-i ajute la reconstruirea intermediarului lor, a băncii lor, a vechiului lor cămin?

– Aducerea de lumină în sistemul exterior, a spus unul dintre ei după ce Kris descrisese speranța Terminatorului că acordul se va păstra, constituie contribuția noastră pentru Mondragon și pentru omenire. Ne găsim într-o poziție mai bună de a face asta decât voi, pe Mercur. Știm că ne-ați ajutat să începem, dar acum saturnienii se oferă să acopere costurile construirii de solete pe toți Vulcanoizii care le pot susține. Iar ei au realmente nevoie de lumina noastră. De aceea vom accepta cât mai mult din oferta lor. Recunosc, depășește posibilitățile noastre actuale. Abia ajustăm generația a doua. Există probleme la care încă lucrăm. Nu avem suficienți oameni pentru a profita de tot ce ne oferă ei.

Kris a încuviințat.

– Aveți nevoie de ajutorul nostru pentru coordonarea eforturilor. Aici trebuie să montați totul rapid, în timp ce vă coaceți, și să puneți în funcțiune stațiile.

Ei au reflectat la cuvintele femeii. Purtătorul lor de cuvânt a spus:

– Poate că da. Totuși nu am avut probleme cât timp Terminatorul a fost scos din funcțiune. Acum apreciem că Mercur ar trebui să contribuie la Mondragon cu altceva decât lumina, pe care să ne-o lase nouă. Voi aveți metale grele, istoria artei și Terminatorul însuși ca operă de artă, o destinație turistică pentru marele tur și pentru privitorii soarelui. O să vă descurcați perfect.

Kris a clătinat din cap.

– Noi suntem capitala sistemului interior. Cu tot respectul, voi doar operați stațiile energetice de aici. Aveți nevoie de administrație.

– Poate.

Swan a intervenit:

– Cu care saturnieni ați discutat despre asta?

Vulcanoizii au privit-o fix.

– Saturnienii vorbesc cu noi ca ligă, a răspuns unul dintre ei. Însă avem aceeași legătură saturniană ca și voi: pe ambasadorul lor pentru planetele interioare. Din câte am auzit, îl cunoști mai bine decât noi.

– Te referi la Wahram?

– Bineînțeles. El ne-a spus că voi, mercurienii, cunoașteți situația interplanetară și veți înțelege cât de importantă este lumina noastră pentru proiectul Titan. Și de asemenea pentru toate celelalte planete exterioare.

Swan n-a replicat.

Kris a început să discute despre așezarea de pe Triton și planul lor de a transforma Neptun într-o stea.

– Da, a răspuns unul dintre vulcanoizi, însă saturnienii nu vor face asta cu Saturn.

Swan i-a întrerupt:

– Mai spune-mi ceva despre Wahram – când v-a vizitat?

– Cred că acum doi ani.

– Doi ani?

– Stai, a intervenit altul. Anul nostru are lungimea de numai șase săptămâni, așa că asta a fost o glumă. A fost aici relativ recent.

– După arderea Terminatorului, a clarificat primul vorbitor privind-o intrigat.

Kris a umplut tăcerea care a urmat, reamintindu-le vulcanoizilor că, în calitate de nouă Leoaică a Mercurului, ea era acum liderul nominal al ordinului lor. Însă vulcanoizii aceștia nu erau Cenușii, așa cum s-au grăbit ei s-o informeze, ci aderenți la o sectă schismatică, sectă care n-o recunoștea pe Leoaica Mercurului drept conducătoarea lor. Au fost totuși foarte politicoși, iar Kris a încercat să continue să-i convingă să păstreze înțelegerea; Swan a avut însă dificultăți în urmărirea conversației. Cu cât se gândea mai mult la ce făcuse Wahram, cu atât se enerva mai mult și în cele din urmă n-a mai urmărit deloc discuțiile. Exact după ce-i spusese că va lucra cu ea, după ce găsiseră nava din norii lui Saturn, el venise aici și-i subminase cauza. Fusese o lovitură dură și pe la spate.

Traducere din limba engleză de MIHAI-DAN PAVELESCU

LAUREATUL NEBULA 2012

Interviu cu Kim Stanley Robinson

Cu toții suntem încântați de progresele realizate în explorarea planetei Marte, cu ochii țintă pe Curiosity și vestea lansării unei noi misiuni, InSight, în 2016. De ce ați fost întotdeauna pasionat de Marte, ca scriitor și om de știință?

Am început să fiu interesat de Marte la începutul carierei mele de scriitor SF, la sfârșitul anilor '70, când s-au anunțat rezultatele probelor misiunii Viking și abia descopeream munții înalți Sierra Nevada din California. Toate acestea la un loc. Veștile de pe Marte, fotografii de la suprafața planetei, dar mai ales interpretarea imaginilor surprinse de satelit m-au făcut să mă gândesc la Marte ca fiind un loc surprinzător, cu un peisaj minunat, ce aduce un pic cu imaginea Vestului american – și cu siguranță un spațiu al extremelor. Și m-am gândit că ar putea fi terraformat. Și astfel că este un loc despre care aș putea scrie, abordând toate aspectele pe care le implică formarea unei noi societăți, într-un mod specific romanelor science fiction. Toate acestea mi-au stârnit o mare curiozitate, așa că în 1982 am început să scriu primele povestiri care se petrec pe planeta Marte, cu „Exploring Fossil Canyon", după care a urmat povestirea „Marte verde" în 1985, care mi-a adus un fel de statut de inventator

MOUNT DESERT ISLAND

al ideii de Marte verde. Într-un final, povestea nu s-a integrat în trilogia pe care am scris-o în anii '90, dar după aceea titlul și proiectul au părut să fie ale mele.

Dacă luăm în considerație ultimele descoperiri în studiul planetei Marte, credeți că suntem cu un pas mai aproape de povestea din ciclul Marte*?*

Am învățat mult de la Curiosity despre cum să asolizăm un obiect de asemenea dimensiuni pe Marte. Toate explorările recente, mai ales experimentele realizate cu cele două roveruri care au precedat Curiosity și Mars Global Surveyor, au confirmat ceea ce știam deja, anume că pe Marte, aproape de suprafața planetei, există apă, pe care am putea-o folosi, dacă am trimite oameni acolo. Și astfel ne apropiem de povestea mea. Trebuie să precizez că ea nu are o cronologie definitivă și că am dorit să plasez povestea cât mai aproape de prezent. Și acum mă gândesc că toate lucrurile despre care am scris s-ar putea întâmpla, dar e posibil ca asta să dureze, în realitate, mult mai mult decât întâmplările imaginate de mine. De asemenea, poate chiar la o scară mai mare.

Admir în romanele dumneavoastră toată cercetarea științifică din spatele poveștii. Cum ajungeți să puneți la punct toate aceste aspecte? Cum reușiți să faceți astfel încât cititorul să fie din ce în ce mai curios și, în același timp, să înțeleagă planul științific de la baza romanului?

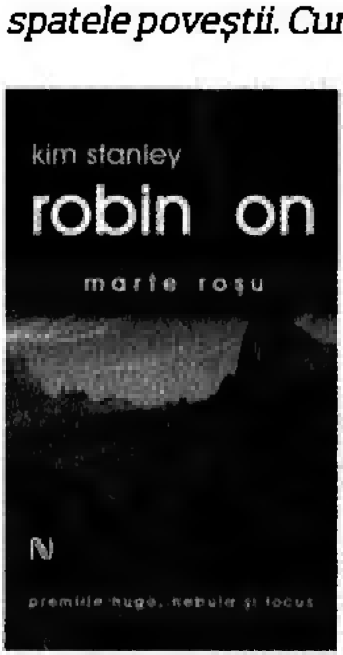

Când îmi e clară ideea pentru un roman, încep să strâng cărți pe temele respective și de multe ori nu mă apuc să scriu cartea aceea ani întregi, așa că, atunci când mă așternu la lucru, am la îndemână mai multe rafturi de volume ce mi-ar putea fi de ajutor. În ultimii cinci ani am început să folosesc internetul pentru cercetare, o sursă în care înainte nu aveam încredere. Dar

încă îmi place să am aproape cărți scrise de oameni care lucrează spre a deschide noi orizonturi în domeniile lor, care asamblează capitole importante din istoria recentă a respectivului domeniu și mai ales din prezentul acestuia, toate descrise pe înțelesul cititorului de rând. Asta mă poate ajuta semnificativ.

După aceea, caut anumite surse de care să mă folosesc în construcția unor episoade care au nevoie de cunoștințe speciale. Se întâmplă adesea să fac cercetări pe măsură ce-mi revizuiesc cartea, pentru a consolida unele aspecte. Sunt oameni de știință și le pun întrebări, de obicei e ușor să-i contactezi, iar ei abia așteaptă să vorbească despre munca lor. De asemenea sunt căsătorit cu un om de știință, așa că urmăresc progresele din comunitatea științifică a soției mele de treizeci de ani. Tot de treizeci de ani citesc fiecare număr din *Science News*. Toate acestea fac parte din educația omului obișnuit și cred că acum pot spune că am o vastă cultură științifică, pe care o pot folosi ca să urmăresc cele mai recente descoperiri și ca să fac față oricăror provocări pe care mi le-ar putea aduce literatura.

Cât despre cum poți scrie o poveste interesantă, construită pe un plan științific, aici este vorba despre priceperea de a îmbina diverse metode și tehnici, la care se adaugă arta de a descoperi ce e captivant pentru cititor și, sper, de a crea intrigi unde dimensiunea științifică este doar o parte din mecanism, astfel încât cititorul să fie interesat atât de intrigă, cât și de poveste, lucru posibil numai dacă includem componenta de știință. E clar că trebuie să ai încredere în puterea științei de a fascina cititorul și, de asemenea, în ideea că universul este la fel de interesant ca noi și este o temă despre care vorbește literatura.

Știu că vă preocupă serios ecologia. Cum vedeți următorii cincizeci de ani? Sunteți optimist sau pesimist cu privire la evoluția planetei noastre?

Sunt optimist și pesimist în același timp. Nu în sensul pe care îl are expresia lui Gramsci, pe care o admir, deși nu mi se potrivește ca

atare: „Pesimismul se referă la gândire, optimismul – la voință." Eu am motive să fiu optimist chiar și în ceea ce privește intelectul, termen prin care Gramsci s-a referit la felul în care fiecare analizează prezentul. Ne confruntăm cu probleme uriașe pe care trebuie să le rezolvăm, dar, pe de altă parte, știm din ce în ce mai mult care sunt pericolele și ce putem face ca să le evităm. Iar cunoașterea înseamnă putere, dacă reușim să influențăm și să câștigăm luptele politice pentru a putea ocroti planeta, așa cum ar trebui, și a stabili o relație de echilibru cu ea. Cu alte cuvinte, viitorul planetei este o chestiune mai degrabă politică decât tehnică. Putem să ne înfrânăm și să punem bazele unei permaculturi? Eu cred că putem, așa că nu avem nicio scuză și chiar ar trebui să facem asta. Suntem datori față de generațiile viitoare. Numai extincția unei specii este cu adevărat iremediabilă și trebuie să construim cât mai repede un sistem economic preocupat de ecologie, pentru a stopa fenomenul de extincție, care, din nefericire, va atinge cote înalte în acest secol. Sarcina noastră este să punem stop și să găsim o cale de a ne îmbunătăți relația cu planeta care ne va asigura viitorul.

Schimbarea climatică bruscă este acum o adevărată amenințare, așa cum o înfățișați în 2312, *cel mai recent roman al dumneavoastră?*

Schimbarea climatică este reală și a început deja. Două dovezi clare sunt temperaturile medii globale și schimbările prin care trece calota glaciară a Pământului, ceea ce confirmă previziunile făcute pornind de la creșterea nivelului dioxidului de carbon din atmosferă și creșterea pH-ului oceanelor (o treime din dioxidul de carbon pe care îl degajăm în aer ajunge în oceane, ceea ce duce la creșterea gradului de aciditate). Așa că da, schimbarea climatică este o amenințare uriașă pentru toate ființele vii și pentru fiecare biom. În schimb, dacă putem să folosim cuvântul „brusc" nu e tocmai sigur, dar într-un fel nici nu contează. Schimbarea climatică se va petrece oricum, brusc sau în alt mod. În comparație cu evoluția geologică, aceste schimbări sunt și vor fi foarte bruște. Dacă privești prin

prisma unei vieți omenești, ele pot fi considerate schimbări treptate sau suficient de rapide cât să le poți observa, în funcție de zona în care locuiești și de cât timp petreci în natură ori de câtă importanță acorzi vremii sau cât de mult depinzi de ea. Dar noi toți depindem de ea. Se va întâmpla oricum, așa cum se întâmplă în trilogia mea *Știința în capitală*, în care acțiunea se petrece în Washington, dar și în cel mai recent roman pe care l-am scris, *2312*.

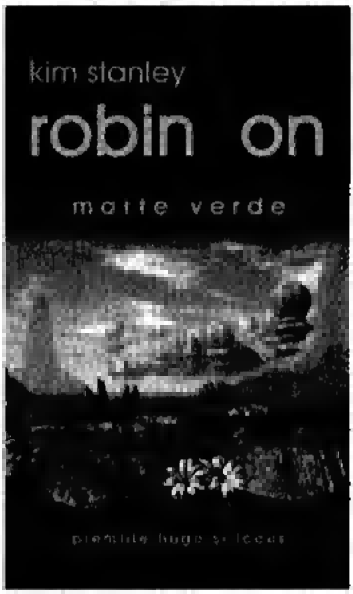

În calitate de om al viitorului, care estimați că va fi cel mai important lucru care ne va schimba viața în următorii cincizeci de ani?

Schimbarea climatică, pentru că ea ar putea provoca schimbări uriașe în structura populației, o creștere a prețurilor și, cel mai rău, scăderea drastică a rezervei de hrană. Dar să privim și dintr-o perspectivă optimistă. Aș spune că cel mai important lucru care ne va afecta existența în următorii cincizeci de ani este reforma capitalismului, care se va transforma într-o economie nouă, orientată spre știință, preocupată de ecologie și de justiție. Avem nevoie de așa ceva, vrem așa ceva și vom obține asta!

Care sunt autorii dumneavoastră preferați din sfera științei? Dar scriitorii? Care dintre ei v-au inspirat de-a lungul timpului și în ce fel?

Cei din sfera științei sunt atât de mulți și din domenii așa de diverse, încât nici nu-i pot numi pe toți, pentru că, în unele cazuri, am citit o singură carte pentru un anumit proiect. Dar îi pot aminti pe Edward O. Wilson, James Gleick și Paul Davies, autori din ale căror cărți am învățat mult de fiecare dată.

Dacă ne referim la autori SF, m-au inspirat întotdeauna scriitorii care au conturat noul val când eram tânăr și m-am apucat să scriu literatură SF, o experiență de neuitat: Ursula K. Le Guin,

Samuel R. Delany, Gene Wolfe, Joanna Russ, fraţii Strugaţki, Stanislaw Lem şi mulţi alţii din aceeaşi zonă. Ei au folosit tehnici din modernismul literar în literatura SF şi au conturat astfel cele mai reprezentative romane ale vremurilor noastre.

Mi se pare extrem de interesantă ideea că oamenii de ştiinţă vor să se implice direct în politică, idee care apare în trilogia Marte. *Credeţi că aşa va arăta viitorul nostru?*

Asta se întâmplă deja, în cazul unor oameni de ştiinţă ca James Hansen, cel mai cunoscut cercetător american implicat în politică, împreună cu Noam Chomsky, dar există mii de asemenea personalităţi care sunt angajate în cauze politice la toate nivelurile. Până acum, una dintre strategiile lor obişnuite a fost să se constituie în organizaţii ştiinţifice pentru a-şi face auzită vocea (o sută treizeci de organizaţii au semnat o declaraţie care afirmă că schimbarea climatică este o realitate, de exemplu), funcţionând astfel ca organizaţii nonguvernamentale. Cu alte cuvinte, fac mai degrabă consultanţă decât construiesc politici şi nu se implică direct, asemenea ONG-urilor, în alte sfere, dar s-ar putea ca această atitudine să se schimbe în viitor.

Ştiinţa este deja o ramură a politicii şi nu trebuie să uităm asta, dacă nu vrem să creăm o falsă distincţie. Organizaţiile care ne modelează viaţa şi ne determină realitatea materială sunt, toate, organizaţii politice. Aşa că ştiinţa trebuie considerată un sistem politic ciudat de utopic, dar eficient din punct de vedere practic.

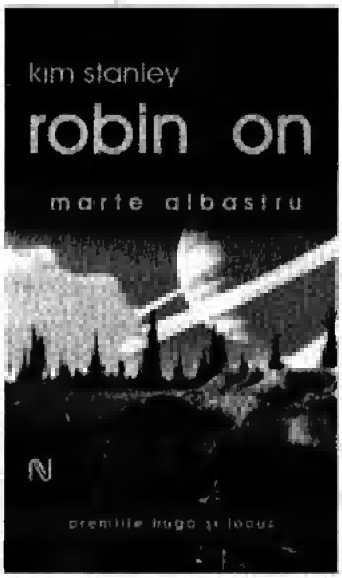

M-a fascinat romanul dumneavoastră Galileo's Dream. *De ce v-a interesat viaţa lui Galileo?*

Când am început să mă documentez pentru scrierea romanului *The years of Rice and Salt,* a trebuit să inventez o revoluţie ştiinţifică în stilul „istorie alternativă", aşa că am citit despre revoluţia ştiinţifică reală, un episod fascinant,

și despre alte lucruri despre care mi-am dorit să scriu. Pentru mine partea cea mai bună în această documentare a fost descoperirea lui Galileo, care din anumite puncte de vedere poate fi considerat „primul om de știință". Ca scriitor SF, am fost tentat să explorez începuturile ca să pot răspunde la întrebarea „ce este știința?". Pentru mine, ca romancier, Galileo a fost un dar al zeilor, unul dintre darurile mele preferate, și sper că am reușit să redau ceva din atmosfera epocii lui.

Înțeleg că locuiți într-o comunitate utopică. Cum funcționează ea?

Nu diferă prea mult de un cartier rezidențial obișnuit, în care infrastructura este comună, așa că nu aș vrea să subliniez latura de utopie a comunității noastre. Oricum, e o comunitate bună, se numește Village Homes și se află în Davies, California. Cuprinde 220 de locuințe, situate pe 80 de acri de pământ, așezate unele lângă altele și cu mult spațiu deschis. Din multe puncte de vedere este ca o suburbie oarecare din America, dar ușor modificată astfel încât să semene cu un sat tradițional din Europa, ca atmosferă. Străzile sunt de fapt ulițe care se înfundă, există piste de biciclete, grădini comune, elemente de decor comestibile (nuci și fructe direct de la sursă), rândunici și heleșteie pentru apă de ploaie, terenuri comune, case fără garduri și așa mai departe. Fiecare este proprietarul propriei case și al terenului pe care aceasta se află, iar restul pământului este deținut în comun și hotărâm ce putem face cu el prin intermediul unui proces pe care îl numesc nano-politică: comitete alcătuite din voluntari iau decizii și se implică direct în anumite acțiuni. Un comitet se ocupă de grădină, altul de arhitectură, altul de închirierea proprietăților noastre din sat, există un comitet director etc. Oamenii îndeplinesc aceste sarcini pentru binele comun, dar nimeni nu e prea entuziasmat de punerea lor în practică, sunt un fel de corvoadă necesară, ceea ce probabil că e bine. Există o grădiniță pentru copii, birouri, o piscină și un mic restaurant în mijlocul satului, precum și un teren mare de sport. De douăzeci de ani bucățica mea din grădina

comună este o plăcere și un refugiu și sursă de legume proaspete pentru masa noastră. Copiii au crescut aici, s-au jucat și au socializat neconvențional, ceea ce n-ar fi putut face într-o suburbie obișnuită dintr-un oraș american. Am scăpat de mașini și de orare și ne simțim ca într-un sat. În acest moment nici că există ceva mai apropiat de o utopie decât existența unui sat într-o comunitate globală. Fără îndoială că a fost un loc bun în care să ne creștem copiii și în care să trăim.

Cel mai recent roman al dumneavoastră este 2312. *Ce ne puteți spune despre universul din această ficțiune?*

2312 descrie întâmplările din anul respectiv, așa că este un fel de roman SF cu de toate și, într-o oarecare măsură, o continuare a universului din trilogia Marte, evenimentele petrecându-se cam la un secol după sfârșitul poveștii din „Marte albastru". Istorisirile din aceste două cărți nu sunt identice, dar sunt oarecum asemănătoare. În anul 2312 oamenii locuiesc pe multe planete din sistemul nostru solar și au terraformat Marte, terraformează Venus și toate celelalte planete mari. Mercur are un oraș care se mișcă în funcție de rotația planetei pentru a rămâne întotdeauna în zona terminator, numai puțin în lumina Soarelui. Pământul se confruntă cu schimbarea climatică din cauza căreia nivelul mărilor a crescut cu unsprezece metri, iar populația numără douăsprezece miliarde de oameni, așa că planeta trece prin vremuri grele și este în conflict cu comunitățile umane de pe celelalte planete ale sistemului solar. Într-o oarecare măsură, oamenii folosesc ingineria genetică și mulți sunt hermafroditi sau de alt sex. Unii măsoară un metru înălțime, pe când alții au aproape trei metri, iar noi începem să ne separăm în funcție de rase precum câinii. În roman, există o poveste de dragoste între un personaj mercurial de pe Marte și unul de pe Saturn, ambele fiind implicate în evenimentele istorice din epoca lor.

A consemnat Ana Nicolau

MITUL LUMII INFRAMERCURIENE

Jean-Pierre Laigle

Jean-Pierre Laigle (pseudonimul lui Jean-Pierre Moumon) s-a născut în 1947 la Toulon și este scriitor și cercetător francez. A publicat romanele *Ave Caesar Imperator* (2008), *Retour à Opar* (2008), *Rendez-vous avec le destinée* (2012), o culegere de articole pe teme SF, *Planète pilleuses et autres thématiques de la science-fiction* (2013), mai multe povestiri în diferite reviste (*Solaris*, *AOC* etc.) și antologii, printre care: „Le cité des morts" (publicată și în limba română, în *Almanahul Anticipația*, 2007), „Mon journal pendant la crise", 1 și 2 (2011), „Terraformer la Terre" (2011) etc. Și, nu în ultimul rând, este și traducător din mai multe limbi, printre care și din limba română (a tradus din Vladimir Colin, Gheorghe Săsărman, Mihail Grămescu).

UN MIT ȘTIINȚIFIC

Vulcan este numele pe care Urbain Le Verrier (1811–1877) l-a dat unei planete ce se presupune că gravitează dincolo de Mercur, corpul ceresc, în principiu, cel mai apropiat de Soare. Ilustrul astronom francez

Urbain Le Verrier

era intrigat de bizareriile orbitei eliptice ale acestei planete, în contradicție cu mecanica celestă a lui Isaac Newton. Dar perturbarea putea fi explicată prin prezența unei planete inframercuriene, ascunse îndărătul strălucirii solare.

Fiind mai ales matematician și teoretician, Urbain Le Verrier a început să facă, începând cu 1843, o serie de calcule pentru a verifica mișcările planetelor cunoscute ale sistemului solar în conformitate cu teoria newtoniană. În 1859 a publicat rezultatele: Mercur avansa prea repede, cu 42,98 secunde pe secol, exces datorat influenței lui Vulcan. A stabilit chiar că Mercur trebuia să-și efectueze mișcarea de revoluție în jurul Soarelui în 33 de zile.

În 1846, pe baza perturbațiilor de pe orbita lui Uranus, o calculase pe cea a unei planete situate dincolo de aceasta. În același an, confratele său, Johann Gottfried Galle, descoperea planeta Neptun, așa cum fusese prevăzut, în constelația Vărsătorului. Ceea ce nu a făcut decât să sporească încrederea în cel care a inventat-o și să încurajeze căutarea planetei Vulcan în observatoare. În 1859, un astronom amator, doctorul Lescarbault, a declarat că a observat-o în tranzit pe discul solar și l-a convins pe Urbain Le Verrier. Acesta nu a negat niciodată existența planetei Vulcan și, pe 22 martie 1877, a anunțat trecerea ei prin fața discului solar. Doi astronomi americani, James C. Watson și Lewis Swift, au declarat că au observat-o, independent unul de celălalt, pe 29 iulie 1879. În ciuda contestărilor anumitor confrați, căutarea s-a intensificat atât în rândul amatorilor, cât și în cel al profesioniștilor. Unii au văzut chiar două planete! Controversa s-a prelungit până în primele două decenii ale secolului XX.

Un ecou al acestei controverse se regăsește în *Aventurile extraordinare ale unui savant rus* (1888–1896), odisee a lunii celeste, publicată de Georges Le Faure (1858–1953) și Henry de Graffigny (pseudonim al lui Raoul Marquis, 1863–1942), reprezentanți de seamă ai SF-ului francez. În capitolele al X-lea și al XI-lea, din cel de-al doilea volum (*Soarele și Planetele mici*, 1899) al romanului lor fluviu, ei recapitulează ironic inventarea și descoperirea planetei inframercuriene.

Smuls de cometa Tuttle împreună cu un fragment din Mercur, un grup de astronauți este dus până în apropierea Soarelui. Atunci, unul dintre ei le propune să profite de situație pentru a confirma existența planetei Vulcan, stârnind ironiile tovarășilor de călătorie care contestau asemenea lucru. De fapt, el luase drept planetă nava spațială care îi urma în călătoria lor și a sfârșit prin a li se alătura. Totuși, sub amenințarea unui revolver a reușit să le smulgă acordul verbal asupra ideii sale fixe.

Cea de-a doua menționare a planetei Vulcan în literatura SF se regăsește în *By Aeroplane to the Sun* (*Cu avionul până la soare*, 1910) al astronomului și vulgarizatorului britanic Donald Horner. Trei astronauți, fugind de pe Terra, vizitează planetele Venus și Mercur și interiorul Soarelui, care este rece și solid și unde întâlnesc marțieni. În trecere, ei observă planeta Vulcan, dar nu se opresc aici, ceea ce transformă în anecdotică prezența ei în acest roman dezlânat pentru adolescenți.

În 1915, Albert Einstein (1879–1955) a dedus în urma calculelor că diferența de 42,98 de secunde a precesiei periheliului mercurian se explică prin curbura luminii din proximitatea Soarelui. Prin urmare, în principiu, nu era niciun motiv ca Vulcan să existe. Dar, cum puțini oameni de știință înțelegeau pe atunci teoria sa generală a relativității (1905) și se întemeiau pe cea a lui Isaac Newton, ideea a rezistat. Astfel a mai persistat multă vreme printre ei și, desigur, printre autorii de SF.

ÎN PUBLICAȚIILE DIN SUA

Explorarea planetei Vulcan a fost mai ales apanajul vechilor glorii ale pulp-ului din SUA sau cel puțin al autorilor debutanți care puteau, eventual, să se îndrepte spre teme mai prestigioase. De unde rezulta o calitate deseori discutabilă. Un singur autor este britanic. Cel dintâi care a dezvoltat cu adevărat această idee a fost R(oman) F(rederick) Starzl (1899–1976) în povestirea „The Terrors of Aryl" („Teroarea de pe Aryl", 1932). A rebotezat Aryl planeta inframercuriană pe care a descris-o astfel:

În ultima vreme, explorările periheliului solar au făcut cunoscute miilor de pământeni condițiile atmosferice, specifice și îngrozitoare, ale planetei Aryl, dar în 1898, această planetă stranie învârtindu-se nebunește în jurul Soarelui, dincolo de orbita lui Mercur, era practic neexplorată. Învelișul ei de gaz dens, formele alotropice de elemente cunoscute pe Terra se singularizează prin enorma lor putere de refracție luminoasă atât de considerabilă, încât, de fapt, deviază la jumătatea parcursului luminii și al căldurii strălucitoare a Soarelui și înconjoară planeta, făcând-o practic invizibilă de pe Terra. Totuși, tocmai această caracteristică salvează orice formă de viață de la distrugerea instantanee cauzată de căldura solară.

În povestire se relatează aventura a doi ofițeri ai Poliției Aeriene Interplanetare, naufragiați pe Aryl în urmărirea piraților spațiali. În jungla aryliană înfruntă păsări cu cap uman, înzestrate cu sulițe naturale, creaturi sferice cu trei labe lungi și o gigantică reptilă monstruoasă. Ca să scape de aceasta se aruncă în apă și, din întâmplare, dau chiar peste ascunzătoarea piraților pe care îi înfrâng după ce eliberează frumoasele prizoniere.

„The Terrors of Aryl" este creația unui scriitor care a adunat clișee pe durata scurtei sale cariere. Vulcan este doar un decor exotic. Același lucru este valabil și pentru „The Hell Planet" („Planeta infernală", 1932) a compatriotului său, Leslie F. Stone (1905–1991), pseudonimul lui Leslie Francis Silverberg, născută Rubinstein, una dintre primele autoare

de pulp SF, alături de Francis Stevens (Gertrude Bennett), A(manda) Reynolds Long, L(ouise) Reynolds Hansen și Clare Winger Harris.

Aici Vulcan este o sferă toridă, cu un diametru de 1 931 de kilometri, unde totul este toxic. Se găsește din abundență radium, dar, mai ales, o materie încă și mai prețioasă, cosmicitul, care deține proprietatea de a capta toate razele, indiferent care ar fi lungimea lor de undă. În fine, este populată de umanoizi primitivi. La început ei cred că pământenii sunt zei, dar, când sosește o nouă expediție, condusă de singurul supraviețuitor al precedentei, pun la încercare vulnerabilitatea intrușilor.

Acest roman pesimist transpune aventura conchistadorilor căutători de aur. Pământenii sunt conduși de vulcanieni la zăcămintele de cosmicit. Însă pe drum mor din cauza radiațiilor după ce și-au scos costumele speciale și au mâncat fructe otrăvitoare. Este o poveste morală, fiindcă dorința de îmbogățire este pedepsită, și care s-ar putea petrece, cu minime schimbări, într-o colonie africană, numai că aici indigenii își apără teritoriul până la viitoarea expediție...

Asocierea planetei Vulcan cu moartea se regăsește în „Vulcan's Workshop" („Atelierul de pe Vulcan", 1932) de Harl Vincent, pseudonim al lui Harold Vincent Schoepflin (1893–1968). Orbitând la 32 de milioane de kilometri de Soare, această sferă stearpă cu un diametru de 322 de kilometri are orientată spre astru aceeași față. Greutatea ei este de șase ori mai mare decât cea a Terrei din cauza miezului de neutroniu, elementul cel mai greu din univers. Merită astfel încă și mai mult tributul de infernală.

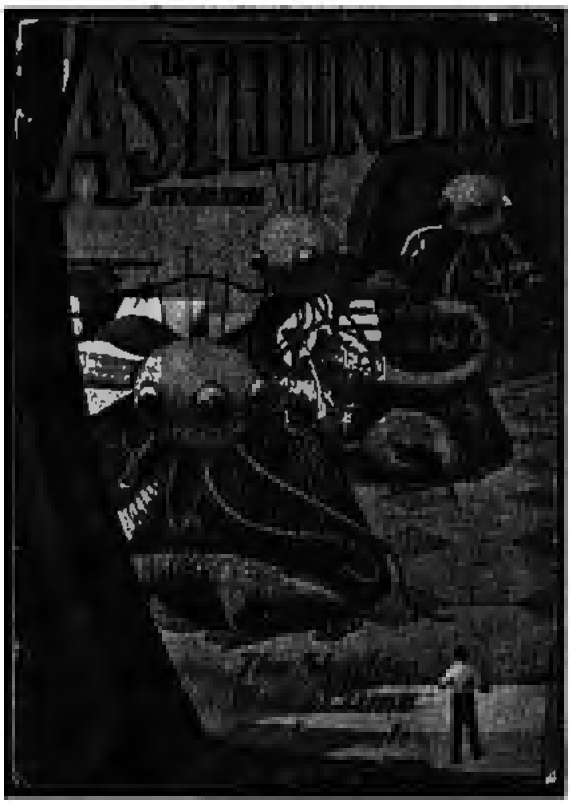

Zona îngustă care despărțea fața întunecoasă de cea luminoasă era adăpostul a trei sute

dintre cei mai periculoși criminali de pe Marte. Ei extrag minereurile prețioase și nimeni nu supraviețuiește multă vreme radiațiilor. Un agent de pe Terra este trimis aici și evadează până la astronavă. Mărturia lui va contribui la răsturnarea regimului care perpetua lagărul de exterminare ce trimitea la cele din fosta URSS, unde, cu excepția câtorva detalii, acestei nuvele bine construite, dar banale.

Vulcan servește drept catalizator în „Mathematica" („Matematica") și în „Mathematica Plus" („Matematica plus", 1936), nuvele ale britanicului John Russell Fearn (1908–1960). Avem de-a face cu un asteroid alcătuit la suprafață în totalitate din metal, iar în mijloc este înțesat de mașini. Doi savanți pământeni și Pelathon, un umanoid apărut din macrocosmos, ajung pe planetă și sunt antrenați în microcosmos, pe Matematica, unde îl așteaptă Si-Lafur, o ființă cu trupul atrofiat, dar cu capul supradimensionat. El le spune următoarele:

Vulcan era aici înainte de apariția universului vostru: universul vostru s-a realizat în urma revărsării matematice de pe Vulcan. În mașinile vulcaniene exista un abur în care se găsea legătura ce trimitea la sursa originală: acest loc. Odată constituit acest univers, Vulcan a recreat, pornind de la cifre, o energie ce reia energia existentă în mintea celor care au conceput totul de la origini: eu însumi. Astfel a fost produsă gândirea pe acest asteroid aparte. Faptul de a detașa un fragment din această lume și de a-l aduce pe Terra a condus la apariția unei alte serii de cifre, iar tu, Farrington, creând un univers, ai reprodus cu totul involuntar o serie de cifre într-o multiplicare constantă, care au acționat asupra eterului și au creat lumea de pe Pelathon. S-a multiplicat la rându-i și așa s-a născut rasa lui. A fost suficient de iscusit ca să deducă sursa – Terra – și traiectoria care l-a condus până aici la fel de ușor cum tu transformi pe hârtie un yard în țoli. Și tu, de asemenea, ai urmărit seria matematică a cifrelor până în punctul ei de plecare: aici.

Exilați, pământenii depășesc obstacolul morții. Si-Lafur îi salvează și îi lasă pe o planetă similară Terrei. În „Matematica Plus", locuitorii acelei

planete îi proiectează pe pământeni la sfârșitul universului redus la un punct geometric. Descărnați, îl întâlnesc pe demiurgul matematician care concentrează totalitatea materiei. Acesta îi trimite pe Matematica, de unde, cu ajutorul lui Si-Lafur, o pornesc pe firul timpului spre Vulcan și Terra de dinaintea plecării lor, păstrându-și amintirile dobândite.

Sunt două nuvele care reprezintă două din rarele exemple de literatură SF întemeiată pe matematică, deși această disciplină este aproape divinizată în acest gen. Deși de formație științifică, autorul a contrazis foarte adesea raționalitatea și chiar bunul-simț în creația sa prodigioasă. Această aventură dezlânată este excepția care confirmă regula. Vulcan este, desigur, doar un pretext, dar nu-i lipsit de importanță faptul că reprezintă un avanpost al eternității și o poartă spre univers și sfârșitul lui.

Planeta Vulcan este prezentată ca o capcană cosmică în „The W62's Last Flight" („Ultimul zbor al lui W62", 1936), încheierea unei pentalogii de space opera de Clifton B(ryan) Kruse (1905–2000), uitatul autor al unui număr de douăzeci de povestiri scrise între 1933 și 1943. Ipoteza pornește de la un mic asteroid, fost satelit al lui Mercur, atât de aproape de Soare încât s-a transformat într-o sferă de gaz supraîncălzit. Dar ceea ce îl face periculos pentru navigația spațială e faptul că atrage metalele.

În această capcană cade nava de pasageri M31. Deviată de pe traiectoria ei, lansează un SOS, deoarece căldura devine insuportabilă pe măsură ce se apropie tot mai mult de planetă. W62, racheta vedetă a seriei, gonește și explodează după ce a plonjat în asteroid, dar echipajul scapă cu viață și salvează și cealaltă navă. Povestea nu se distinge de producțiile similare de valoare modestă ale vremii. Singurul ei merit este că prezintă planeta Vulcan sub o formă neobișnuită.

Povestire ultraștiințifică, „At the Center of Gravity" („În centrul gravitației", 1936), prefigurează o modalitate pe care o va promova John W. Campbell în *Astrounding Stories*, începând cu 1937. Ross Rocklynne, pseudonim al lui Ross Louis Rocklin (1913–1988), imaginează planeta Vulcan ca pe o sferă cu diametrul de 1 432 de kilometri, având aceeași față orientată spre Soare, și cu o grosime de 161 de kilometri. Concavitatea sa

este explicată printr-o explozie care a golit-o înainte ca gazul toxic să o umple.

Între suprafață și interior există un tunel de legătură, care este folosit de un polițist angajat în urmărirea unui bandit. Doar că amândoi rămân imobilizați în centrul planetei, unde sunt adunate forțele gravitației. Cei doi sunt limitați de rezerva lor de oxigen. Cum Vulcan descrie o orbită foarte excentrică, cred mai întâi că atunci când va atinge periheliul, atracția solară îi va apropia de suprafață. Dar au uitat cea de a doua lege a lui Kepler. Așa că adoptă o altă metodă.

Încercând să se învârte, sprijiniți unul de celălalt, se propulsează până la jumătatea distanței spre suprafață. Apoi profită de vârtejurile produse de diferența de temperatură dintre cele două fețe ale planetei. În fine, curentul ascendent care traversează tunelul îi împinge la suprafață, unde banditul, mai viclean, fuge cu astronava. Această povestire exploatează în cel mai original mod imaginile vulcaniene, însă autorul ei uită că o cochilie goală, simetrică, nu are câmp gravitațional intern orientat spre centru.

Mai banală, „The Flat Folk of Vulcan" („Oamenii plați de pe Vulcan", 1940) de Dennis Clive, alias J.R. Fearn, este foarte dezamăgitoare, mai ales după „Matematica" și continuarea acestei nuvele. Este vorba despre un asteroid cu diametrul de vreo 48 de mii de kilometri, prezentând aceeași emisferă Soarelui, dar de o extremă densitate, fiindcă greutatea sa pe suprafață este aproape egală cu cea a Lunii. Doi exploratori pământeni lăsați pe fața obscură a planetei o găsesc dură și netedă ca și când ar fi de metal, în timp ce fața opusă este aprinsă prin fuziune.

Întâlnesc aici niște creaturi simpatice atât de plate încât ignoră noțiunea de grosime. Prin intermediul tălmaciului lor telepatic, pământenii îi învață pe savanții acestora ce este a treia dimensiune. Aceștia îi apără de prădătoare, de straturile dense și fierbinți venite din cealaltă emisferă, stropindu-i cu apă. Le promit prietenilor că vor reveni ca să-i elibereze. O nouă povestire de explorare planetară fără strălucire și consensuală.

Leigh Brackett (1915–1978) imaginează încă o planetă goală pe dinăuntru în „Child of the Sun" („Copilul Soarelui", 1942), fiind totodată foarte concis în această privință. Vulcan este un mic glob a cărui suprafață vitroasă absoarbe lumina, ceea ce îl face aproape invizibil. Este descoperit de un trio de fugari urmăriți de tiranul care domină sistemul solar și care își neutralizează opozanții printr-un tratament psihologic. Aceștia plonjează într-o crevasă pentru a ajunge într-un spațiu luminos, unde se înalță un castel.

Strălucitorul proprietar al castelului este ultimul dintr-o specie născută, asemenea sistemului solar, din coliziunea dintre soarele tânăr și o altă stea. Trăiește într-un spațiu sub forme de bule de energie, convertindu-și propriii atomi. Ca să supraviețuiască, entitatea folosește materia, este înconjurată de o cochilie care absoarbe razele de soare și le restituie în profunzime pentru a se hrăni atât cât are nevoie. Interesată de ființele umane, le creează o atmosferă respirabilă și acoperă crevasa.

Pentru că nu poate crea ființe vii adevărate, Copilul Soarelui se plictisește și vrea să facă din intruși marionetele sale. Șeful lor îi propune să-și aducă tovarășii, care îl adoră ca pe un zeu, dar entitatea bănuiește o viclenie ucigașă. În cele din urmă, acesta o ceartă că a sacrificat măreția cosmică a speciei sale pentru o vizuină în care supraviețuiește jalnic. De rușine, entitatea câștigă spațiu ca să se extindă, lăsând planeta Vulcan ființelor umane refugiate din pricina tiranului lor, căci a înțeles că nu le poate îmblânzi.

Deşi destul de superficială, „Child of the Sun" este totuşi creaţia unei debutante, în povestire schiţându-se un stil plin de culoare şi de efluvii lirice, elemente pe care autoarea le va dezvolta în deceniul următor. Aproape că povestirea ar fi putut fi scrisă de Edmond Hamilton care a devenit, în 1946, soţul autoarei. Şi aici Vulcan este o creaţie artificială şi sediul unei puteri care transcende umanitatea. Şi apoi proximitatea Soarelui începe să aibă un rol determinant.

R. Rocklyne a folosit planeta Vulcan cel puţin în povestirea „The Bottled Men" („Oameni în sticlă", 1946). Este vorba oare de aceeaşi planetă? Nu este evocată nicio concavitate. Are îndreptată spre Soare aceeaşi parte, detaliu pe care astronomia îl atribuia pe atunci lui Mercur, dar se roteşte în jurul axei sale. Această mişcare determină apariţia unei zone crepusculare vaste de 160 de kilometri, temperată în ciuda absenţei atmosferei. Şi aici avem de a face cu un poliţist şi cu un criminal care cooperează.

În chiar centrul acestei zone, personajele cad într-un lac de mercur, apoi şi mai în adânc, într-o grotă, printr-un tunel de comunicare. În funcţie doar de mişcarea de rotaţie a planetei în jurul axei sale, temperatura mercurului trece de la o extremă la cealaltă şi o transmite la gaz, comprimându-l şi dilatându-l alternativ. În cea de a doua stare, gazul împinge mercurul spre suprafaţă. Având un pistol cu flacără, cei doi încălzesc gazul şi sunt proiectaţi spre suprafaţă asemenea unui obuz dintr-un tun.

Toată povestirea se orientează aşadar în jurul rezolvării iscusite a unei probleme de vase comunicante. O asemenea configurare poate părea trasă de păr. Dar de ce să te lipseşti de plăcerea de a plasa condiţii fizice deosebite, în principiu de neconceput în alte locuri, pe o planetă inventată? O sticlă geologică aici, o cochilie goală în „At the Center of Gravity" etc., Vulcan stimulează imaginaţia prin marginalitatea ei, chiar dacă nu toţi autorii găsesc soluţii strălucite.

Edmond Hamilton (1904–1977) trebuie să fi fost impresionat atât de „At the Center of Gravity", cât şi de „Child of the Sun". Elemente din acestea se regăsesc în „Outlow World" („Lumile din afara legii", 1946)

și în „Children of the Sun" („Copiii Soarelui", 1950). Ambele aparțin seriei *Captain Future* (*Căpitanul Viitor*), douăzeci și șapte de titluri publicate între 1940 și 1950, în care Curt Newman (o ființă umană), Simon Wright (creier închis într-o cutie), Otho (android) și Grang (robot) salvează și distrug lumi.

„Outlow World" este povestea urmăririi unor pirați ai spațiului care fură tot radiumul din sistemul solar. Numai ultimele cinci capitole se referă la Vulcan, unde piraților au construit reactoare gigantice alimentate cu radium. Scopul lor este să o propulseze spre stele, astfel încât, în subsidiar, să o scoată pe Mercur de pe orbită ca să o lanseze spre Soare și, după ce au prădat toate celelalte planete, să o transforme într-o novă. Inutil să adăugăm că cei patru se opun acestui plan.

Vulcan este o cochilie goală, iar autorul reia ipoteza lui R. Rocklynne referitoare la geneza acestuia. Aflată sub puternica lumină a Soarelui din apropiere, suprafața planetei este în fuziune. Prin gura unui crater, carbonizează suprafața interioară pe traiectoria pe care o urmează prin mișcarea de rotație a planetoidului, dar luminează restul. Cum concavitatea posedă o atmosferă respirabilă, în jungla de ferigi uriașe care o acoperă și unde există umanoizi primitivi domnește o temperatură acceptabilă.

Aceștia sunt descendenții denebienilor care își instalaseră aici o bază înainte de distrugerea imperiului lor interstelar. Piraților voiau să-i înrobească și ocupaseră templul sacru, iar cei patru eroi îi îndepărtează fără probleme. Împreună iau cu asalt citadela dușmană și salvează sistemul solar, sfârșit previzibil al acestei nuvele pentru copii, doldora de clișeele space opera. Să fi fost oare conștient autorul că a oferit o imagine dezamăgitoare a cadrului vulcanian? În orice caz, a scris o urmare.

Vulcan domină în „Children of the Sun", o nuvelă în care se inspiră mai mult din L. Brackett, de la care, în afara titlului, împrumută și ceva lirism. De data asta cei patru eroi pornesc în căutarea unui prieten al lui Curt Newton. Notele sale arată că avanpostul denebian își propusese

studiul fizicii solare și că savanții care lucrau acolo descoperiseră modalitatea de a se transforma în energie. Li se alătură acestora pe Soare.

Conform unei legende vulcaniene, flăcările vii traversează Soarele și vizitează din când în când planeta Vulcan. Curt Newton acționează mecanismul străvechi și se lansează spre Soare sub formă de flacără. Aici îl întâlnește pe fostul șef al fizicienilor denebieni și își regăsește prietenul pe care îl aduce pe planetă, dar acesta refuză în extremis să renunțe la starea de extaz și de imortalitate. Ne putem întreba de ce Căpitanul Viitor revine la jalnicul său substitut de viață.

Vulcan este poarta Soarelui și a eternității. În ciuda naivității sale, nuvela evocă de minune o stare dematerializată în care, cuprins de vârtejurile de energie, spiritul rupe lanțurile terestre. Măcar i-a făcut să viseze pe mulți adolescenți. Însă conceptul a continuat să-l obsedeze. Inspirat deja de entitatea energetică din „Child of the Sun", în „Sunfire!" („Foc Solar!", 1962) Edmond Hamilton a transferat în stele locașul adevăratei vieți. *Lux Aeterna!*

CELE MAI RECENTE CONTRIBUȚII

Odată cu *Gli Uomini di Fuoco* (*Oamenii de foc*, 1955), torța tradiției vulcaniene trece în Europa Continentală. Banda desenată a scenaristului Gian Carlo Testoni și a desenatorului Mario Fantoni, aflat pe atunci la începutul unei lungi cariere, este italiană. Are particularitatea de a fi una dintre rarele proze în care nimeni nu pune piciorul pe planeta Vulcan. Ceea ce nu o împiedică să ofere numeroase detalii despre aceasta și, mai ales, despre arzătorii ei locuitori.

O expediție vulcanologică patronată de universitatea din Chicago explorează una din insulele Hawaii și este condusă de profesorul Angelus, însoțit de nepotul Frankie (de cincisprezece ani), asistentul Canelly și medicul Muscletone. Escaladând versanții unuia dintre cei doi vulcani activi, trebuie să cedeze reticențelor cărăușilor indigeni

care se tem de Tupanpanii, spiritele infernale care trăiesc în foc. Instalează cortul pentru noapte și descoperă urme carbonizate de tălpi.

Părăsind tabăra, mezinul expediției dă peste un gigant umanoid de foc, care i se adresează astfel: „Oprește-te, locuitor al Terrei! Nu vorbesc, dar îți transmit gândurile mele, iar tu poți să mă înțelegi!" O ia la goană și suportă ironiile unchiului său care, a doua zi, observă căderea unor bulgări de foc în ocean. În aceeași seară, Canelly observă și el o asemenea creatură și o urmărește. O alta îi vorbește și îi arată efectele dezintegratorului său. Canelly i-l cere și îl primește.

Ascunzând arma de tovarășii săi, se întoarce în tabără și, în ziua următoare, află, printr-un mesaj transmis prin radio, că militarii de la cea mai apropiată bază americană, informați de căderea primului bulgăre de foc în ocean, au găsit numai un schelet asemănător celui uman, dar dintr-un metal necunoscut. Profită de ocazie ca să informeze un ziar despre prezența extratereștrilor, gândind că va obține toată gloria expediției. Muscletone îl surprinde și este ucis, apoi Canelly pune explozibil în jurul vulcanului.

În timp ce trădătorul se străduiește să-i piardă, profesorul Angelus și nepotul său sunt răpiți de la marginea vulcanului de Oamenii de foc, închiși într-o cușcă transparentă și aruncați în crater, unde gazdele lor creează pentru ei scafandri de foc. În adâncul craterului sunt primiți de Ael, un savant vulcanian, care le dezvăluie că ei au venit pentru a studia Terra și au ales acești vulcani fiindcă aici există o temperatură apropiată de cea de pe planeta lor și că:

Lumea mea se află pe o planetă atât de apropiată de Soare, încât nu o puteți vedea de pe Terra! Se numește Xey, adică circumsolară... Trupurile noastre sunt alcătuite dintr-o substanță asemănătoare focului, iar scheletul nostru este metalic. Străzile noastre sunt bulevarde cu laboratoare și uzine unde se studiază neîncetat!... Noi construim totul cu ajutorul creării și dezintegrării atomilor, căci suntem infinit mai avansați decât voi!

Radioul anunță un ciclon. Cum apa îi distruge, extratereștrii vor să părăsească Terra împreună cu prada lor. Cei doi ostatici evadează și se refugiază într-o sferă, ca să zboare spre un satelit artificial. Aici îi așteaptă șeful xeyenilor care poate – pentru un interval scurt de timp – să se dezintegreze și să se reconstituie după bunul său plac. Le mai arată și alte minunății și îi duce în largul oceanului, alături de Canelly, care înnebunise și care va fi în curând victima dezintegratorului său și, în același timp, a unui ihtiozaur care trecea pe acolo.

În ciuda unui desen cam sumar, a unui scenariu mai curând slab și a unei raționalități șchioape – mâna dezintegrată care nu sângerează deloc, asocierea unei furtuni cu o recrudescență a petelor solare etc. –, *Gli Uomini di Fuoco* rămâne o evocare imaginativă dacă nu a planetei Vulcan, măcar a strălucitorilor ei locuitori. Într-adevăr, temperatura lor ridicată îi prezintă ca pe o emanație a Soarelui, făcând apel la o logică poetică, dată fiind apropierea lor de această stea.

Vulcan apare și într-o scurtă și sumară bandă desenată americană de John Broome și Sy Barry – *The World That Vanished!* (*Lumea care a dispărut!*, 1955). Mesajul unor supraviețuitori dintr-o lume aflată între Marte și Jupiter anunță că o soartă similară va avea și a patra planetă, dacă folosește arma cu raze cosmice. Umanitatea înțelege că despre ea este vorba, descoperind o planetă inframercuriană. Extratereștrii voiau ca Terra să-și distrugă singura sa modalitate de a se apăra...

Tot o asociere solară este prezentă în *Planet Vulcan* (*Planeta Vulcan*, 1956) de James Norton, pseudonim comun al mai multor autori vest-germani care s-au delimitat deseori de el, dat fiind prestigiul modest al editorilor. Acest scurt roman debutează cu tranzitul unei planete inframercuriene prin fața discului solar. Faptul de a fi observată are loc două secole după ce existența ei a fost bănuită, data situându-se între 2050 și 2100, vreme în care cucerirea sistemului solar e un lucru dobândit.

Universum, societate de astronautică, dispunând de o nouă formă de propulsie nucleară, lansează o expediție spre Vulcan. Titania se zdrobește de o planetă după revolta izbucnită la bord, în urma unei neînțelegeri în rândul echipajului internațional, compus din unsprezece bărbați și o

femeie. Cum razele solare ard jumătate din suprafața planetei la fiecare mișcare de rotație, supraviețuitorii se refugiază în adâncul astrului, împreună cu echipamentul recuperat, și lansează SOS-uri prin radio.

Pe Venus se încropește atunci o nouă expediție. Între timp, supraviețuitorii au descoperit un sistem de caverne în care se stochează un rest de abur și o atmosferă respirabilă la o presiune suficient de bună. Mai multe nu vom afla despre Vulcan. Într-adevăr descrie o orbită din ce în ce mai apropiată de Soare, singura surpriză a unei povești banale și neconvingătoare ce trebuia să încheie trecerea în revistă a imaginarului vulcanian.

Această decădere ar confirma, prin urmare, datele anterioare ale temei căreia studiul de față i-ar servi drept epitaf. Într-adevăr, de ce să prezinți o planetă a cărei inexistență a fost definitiv dovedită de sondele spațiale? O provocare la care a răspuns servitorul dumneavoastră francez, Jean-Pierre Laigle. Nuvela sa, „Spectrul lui Vulcan" (2012), al cărei titlu sugerează, e drept, un deces, omagiază o lume dispărută, într-atât nostalgia sa mai preocupă câțiva șoareci de bibliotecă SF.

Nuvela prezintă pe unicul supraviețuitor al unei baze științifice de pe Icar, a cărei mișcare pe orbită aproape că atinge Soarele. Atunci

asteroidul traversează o hologramă gigant cu imaginea unei planete ai cărei locuitori au fugit cu o sută cincizeci de milioane de ani în urmă spre un alt sistem stelar. Dar au lăsat în urma lor, pentru viitoarele inteligențe, o urmă a existenței lor în univers. Astronautul cade într-un somn paradoxal, dar creierul său înregistrează istoria lor vizuală.

Conform acesteia, sistemul solar avea două stele: o stea mare și una mică, satelitul ei, pe care a absorbit-o. Dar, explodând, aceasta a proiectat așchii dintre care una a orbitat în apropiere. O viață neprecizată, dar cristalină, fără îndoială, a apărut pe linia care despărțea zona întunecată de cea în flăcări. Aceste ființe explorează lumi învecinate care să le înlocuiască pe a lor, amenințată să fie absorbită de Soare. Au trebuit să caute foarte departe.

În pofida sobrietății sale vizuale și deductive, această povestire încearcă să confere un caracter epic aventurii vulcaniene de la nașterea sistemului solar. Autorul resuscitează pentru scurtă vreme o Atlantidă celestă înghițită nu de apă, ci de foc, sfârșitul unei cariere evocatoare. Cunoscând tema și numeroasele ei interpretări, autorul folosește un artificiu literar, fără să nege legenda și să se îndepărteze prea mult de verosimilul științific. Această salvare *in extremis* este fără îndoială cea de pe urmă.

MOȘTENIREA VULCANIANĂ

Legea de structurare a distanțelor planetare a lui Titus-Bode, căreia pozițiile relative ale planetelor sistemului solar par să-i dea dreptate, autorizează în teorie două corpuri cerești inframercuriene la o distanță de Soare de 27 000 000 de kilometri, respectiv 7 500 000 de kilometri. Masa celui dintâi ar trebui să fie suficient de redusă (1/1000 față de cea a Terrei) pentru a nu perturba traiectoria lui Mercur mai mult decât o prevede relativitatea. Cea de a doua s-ar fi evaporat de multă vreme.

Numeroase comete cu orbite foarte eliptice au periheliul mult dincolo de Mercur (situată în medie la 58 000 000 de kilometri de Soare).

Și, de asemenea, mici asteroizi. Dar se pare că nimic important nu tulbură permanent interiorul acestei limite fiindcă astronomii ar fi observat de mult. Totuși, unii încă își mai pun speranțele în bolovanii cosmici sau în norii de praf cosmic. Viitoarele sonde spațiale vor decide.

SF-ul pare să fi abandonat definitiv ideea unei planete inframercuriene, scenă a aventurilor exotice sau poartă deschisă spre misterele universului. Asemenea lui Mercur, cu care a împărțit multă vreme anumite specificități, adesea aprobate, uneori în mod eronat, de astronomia oficială, Vulcan simbolizează o extremă a naturii și numeroasele ei manifestări fizice și psihologice. Iar caracterul ei mitic o face și mai adecvată acestei caracteristici decât alte planete.

Asocierea cu o extremă este mai întâi de ordin solar. Dată fiind apropierea ei de Soare, Urbain Le Verrier botezase planeta cu numele zeului roman al focului – Hefaistos în elină –, fierar și meșter de arme, patron al ciclopilor. Așa cum sunt ei descriși și observați *în Gli Uomini di Fuoco*, arzătorii locuitori ai planetei Xey le seamănă destul de mult, mai ales în adâncul vulcanilor terești pe care i-au ales drept loc pentru sejurul lor pe Terra. Dar se simt și meșteri ai materiei prin creare și dezintegrare.

În „Child of the Sun", Vulcan este creația unei entități imemoriale care își ia energia de la Soare. În „Outlow World", este o cochilie goală, traversată de un colosal ac fierbinte, iar în „Children of the Sun", planeta este înfățișată destul de poetic drept o trambulină folosită de ființele de foc de pe steaua apropiată. În *Planet Vulcan* redevine planeta condamnată. La urma urmei, nu este ea mama întregului sistem solar?

Lipsa de verosimilitate a povestirilor precedente nu înlătură cu nimic interesul pentru cititor. Sunt instructive, în ciuda justificărilor științifice iluzorii, dacă nu rizibile. Astfel, din acest punct de vedere, literatura SF face apel la mitologiile antice: Aton, cel care dă viață lui Amenhotep al IV-lea, Atar, fiul lui Mazda, Sol invictus, zeul roman, focul purificator al sacrificiilor oferite zeilor, vulturul aztec, simbolul strălucirii solare reîmprospătate de inimile însângerate ale ofrandelor omenești etc. Toate acestea sunt eminamente umane.

În acest context, Vulcan apare ca legătura dintre Soare și emanațiile sale: focul, energia, căldura, strălucirea în formele sale benefice și malefice. În „Children of the Sun", raza solară care pârjolește o parte din suprafața concavă a lui Vulcan și îi transgresează matricea internă face, de asemenea, posibilă viața. Și, mai ales, este canalul prin care ființele sublimate sunt proiectate spre cuptorul termonuclear al nemuririi, cunoașterii și libertății. Eliberat de trup, sufletul își găsește aici paradisul.

În *Gli Uomini di Fuoco*, Soarele trimite emisari cărora le-a conferit câteva din puterile sale asupra materiei și energiei. Dar ei aterizează în vulcani: astfel intimitatea terestră este legată de intimitatea astrală. Aducând cu ei toate cunoștințele de care dispun, au un rol prometeian și ciclopian totodată, deși prematur. Dacă idealizarea solară este evidentă, nu se ajunge la o transmutare: pământenii contactați își regăsesc realitatea lor materială.

Mai mult decât *Planet Vulcan*, „Le Spectre de Vulcain" ilustrează schimbarea matricei solare originale, cea care răspândește viața, dar și moartea. De asemenea, în „The Flat Folk of Vulcan", Soarele joacă un rol agresiv în măsura în care se revarsă spre emisfera obscură prin locuitorii de foc ai feței sale luminoase. Să ne referim astfel la toate povestirile în care, transformată în novă sau în ultimul stagiu al transformării, Soarele arde sau înghite alte planete. „The W62's Last Flight" este o anticipare.

Nu ar fi deloc pertinent să asociem direct Soarele cu jungla toridă din „The Terrors of Aryl" și „The Hell Planet" în măsura în care este vorba de povestiri coloniale deghizate sau care s-ar putea plasa cam peste tot în lumea colonială din epocă. Cât despre „Vulcan's Workshop", dacă descrie un lagăr și condițiile imposibile ale acestuia, o face asimilând, fără îndoială, mai degrabă o realitate politică cu originea mitologică a planetei.

Totuși, extraordinarele piedici planetare din „At the Center of Gravity" și „The Bottled Men", cu soluțiile lor inedite par să traducă intenția de a accentua caracterul deja excepțional al unei planete astfel situate. Același lucru este valabil, desigur, și pentru concavitatea imaginată de E. Hamilton. Ne putem întreba dacă autorul nuvelelor „Mathematica" și

„Mathematica Plus" nu a ales Vulcan ca punct de plecare și scenă a evenimentelor pe măsura grandioasei sale geneze matematice.

Denigrată de astronomia modernă, Vulcan, planeta imposibilă prin excelență, suferă adesea de mediocritate: merita o soartă mai bună și, mai ales, atenția unor scriitori mai talentați care, poate, ar fi reușit să o prezinte într-o lumină strălucitoare. E păcat că salahorii care au exploatat-o și cei care au neglijat-o nu i-au văzut toate potențialitățile. Acum prilejul a dispărut. Rămâne un interesant subiect de analiză și de curiozitate.

14–29.12.2010

Mulțumiri

Autorul le mulțumește lui Gianni Brunoro, Jean-Luc Buard, Gianfranco De Turris, Rainer Eisfeld, la Maison d'Ailleurs, Javier Jiménez, Ralph Letsch, Christophe Marécaille, Franz Rottensteiner, Francis Saint-Martin, Erik Simon, Guy Sirois și Graham Stone pentru informațiile și documentele oferite.

Bibliografie tematică

Georges Le Faure și Henry de Graffigny, *Aventures extraordinaires d'un savant russe 2 – Le Soleil Et Les Petites Planètes*, Éd. Edinger, Paris, 1889.

Donald Horner, *By Aeroplane to the Sun: Being the Adventures of a Daring Aviator and his Friends*, Bennett & Co., Londra, 1910.

R.F. Starzl, „The Terrors of Aryl", în *Wonder Stories*, martie 1932.

Leslie F. Stone, „The Hell Planet", în *Wonder Stories*, iunie 1932.

Harl Vincent, „Vulcan's Workshop", în *Astounding Stories*, iunie 1932 (Projet Gutenberg, 2009).

John Russell Fearn, „Mathematica", în *Astounding Stories*, februarie 1936, și în antologia *The Best of John Russell Fearn*, volumul 1:

The Man Who stopped the Dust & Other Stories, Cosmos Books, Gillette, New Jersey, 2001.

John Russell Fearn, „Mathematica Plus", în *Astounding Stories*, mai 1936, și în antologia *The Best of John Russell Fearn*, volumul 1: *The Man Who stopped the Dust & Other Stories*, Cosmos Books, Gillette, New Jersey, 2001.

Clifton B(ryan) Kruse, „The W62's Last Flight", în *Astounding Stories*, mai 1936.

Ross Rocklynne, „At the Center of Gravity", în *Astounding Stories*, iunie 1936, și în antologiile *Exploring Other Worlds*, Collier Books, 1963, 1967, și *The Men and the Mirror*, Ace Books, New York, 1973.

Dennis Clive, „The Flat Folk of Vulcan", în *Future Fiction*, decembrie 1940.

Leigh Brackett, „Child of the Sun", *Planet Stories*, primăvara 1942, și în antologia *More Adventures on Other Planets*, Ace Books, New York, 1963.

Ross Rocklynne, „The Bottled Men", în *Astounding Science-Fiction*, iunie 1946, și în antologia *The Men and the Mirror*, Ace Books, New York, 1973.

Edmond Hamilton, „Outlow World", în *Startling Stories*, iarna 1946, Popular Library, 1968.

Edmond Hamilton, „Children of the Sun", în *Startling Stories*, ianuarie 1950.

Gian Carlo Testoni și Mario Fantoni, *Gli Uomini di Fuoco*, în *Chicchirichì* nr. 2–6, februarie–iunie 1955.

John Broome și Sy Barry, „The World that Vanished!", în *Strange Adventures* nr. 59, august 1955, și în antologia *Strange Adventures 1*, DC Comics, DC Showcase Presents, New York, 2008.

James Norton, *Planet Vulcan*, în *Utopia-Kleinband*, nr. 66, Verlag Erich Pabel, Rastatt, 1956.

Jean-Pierre Laigle, „Le Spectre de Vulcain", în *IF* nr. 9, martie 2012, Galaxies.

Traducere din limba franceză de SIMONA BRÂNZARU

DINCOLO DE CRISTOFOR COLUMB

Oliviu Crâznic
(recenzie)

AUREL CĂRĂȘEL, *Dumnezeule de dincolo de burta universului*, Editura Nemira, colecția Nautilus, 2011

Prima (și definitoria) senzație pe care o încearcă cititorul în momentul în care are inspirația să se cufunde în paginile excelentului roman *Dumnezeule de dincolo de burta universului* (straniu titlu, asupra căruia vom reveni) este aceea că are în față opera unui scriitor în deplinul sens al cuvântului. Căci, da, Aurel Cărășel dovedește aici cu prisosință că nu se plasează în categoria acelor autori care încearcă să se impună prin diverse experimente, care se luptă pentru a-și câștiga un loc oarecare în panteonul literar românesc, ci, lejer, degajat, face o demonstrație de talent și forță, menită a înlătura orice dubii cu privire la valorile literaturii științifico-fantastice scrise la noi.

De altfel, acest lucru nu trebuie să ne mire – poate mai puțin cunoscut noilor generații decât ar merita, Aurel Cărășel s-a născut în Craiova,

pe 15 martie 1959; jurnalist, profesor și filolog, cu o activitate remarcabilă și premiată pe mai multe fronturi în domeniul cultural științifico-fantastic, a semnat, printre altele, volume ca *Vânătoare de noapte* (1995), *Războinicii Curcubeului* (1996), *La capătul spațiului* (1997), precum și non-ficțiune. Vasta experiență în ale scrisului este vizibilă, iar modalitatea originală în care scriitorul își folosește resursele cu prilejul acestui nou volum – romanul care face subiectul cronicii de față – se dovedește remarcabilă întru totul.

Dar să intrăm puțin în amănunte.

Dumnezeule de dincolo de burta universului, roman semnat de Aurel Cărășel și publicat în 2011 la Editura Nemira, în cadrul celebrei colecții „Nautilus", coordonate în acel moment de (la rândul lui) celebrul Mihai-Dan Pavelescu, este o carte masivă, perfect structurată în două părți, care, fiecare în sine, poate constitui un întreg roman. Mai mult decât atât, chiar dacă sunt menite a curge frumos una în continuarea celeilalte, secțiunile reprezintă, practic, două abordări total diferite.

Prima parte, *America*, o combinație inteligentă și tensionată de distopie, istorie alternativă și „soft SF" (valențele „hard", precum ingineria genetică ori Rețeaua, nu constituie pentru autor decât pretexte pentru a potența miza, el neintrând în complicate amănunte științifice și preferând, prin urmare, să jongleze în domeniile tipice „soft", centrate pe personaj – sociologia, politica etc.), amintește ca stil al scriiturii de Michael Crichton, John Brunner și Philip K. Dick, fiind totodată dominată de o acțiune continuă și plină de surprize. Cu excepția unei scurte scene tributare, poate, lui *Johnny Mnemonic*, Aurel Cărășel păstrează nivelul de originalitate la un prag greu de atins în literatura contemporană. Mai cu seamă, impresionante găsim scenele de luptă, redate într-o manieră absolut năucitoare și cu totul particulară, axată pe zugrăvirea unei singure secvențe care include, prin sugestie, secvențele precedente, precum și pe cele viitoare, ca într-un spectaculos tablou viu, oscilând în Timp. Aflăm astfel povestea inedită și extraordinară a cetățeanului american Fernando Ferens, hăituit (inițial fără știrea sa) de membrii a două puternice grupări rivale, reprezentând puterile politice

din lumea alternativă în care se găsește protagonistul (Federația Nordică Kansas și Uniunea Argentiniană Iquique), grupări decise să își sacrifice pionii până la unul pentru a-i smulge secretul celui pe care îl bănuiesc a fi nimeni altul decât... Cristofor Columb.

Cea de a doua parte a cărții, *Europa*, continuă aventurile lui Fernando Ferens/Cristofor Columb într-o altă lume paralelă, o Spanie invadată de războinicii încași. Alături îi stă, la bine și la rău, un servitor aventurier și dubios, „Sancho", care se dovedește a fi mai mult decât pare, și anume o rotiță esențială în mecanismul declanșat de Columb fără voia lui, odată cu drumul către Americi. De data aceasta, cartea își schimbă total stilul și abordarea, devenind un „science fantasy" tip Roger Zelazny, cu accente „dark fantasy" martiniene și, în unele cazuri, amintind puternic de romanele de aventuri ale lui Michel Zevaco sau Karl May, dar și de *Prizonierii Timpului* (Michael Crichton). Cu toate acestea, originalitatea rămâne în continuare un factor-cheie avut permanent în vedere de către Aurel Cărășel, care profită plin de măiestrie de zestrea-i culturală, filtrând-o printr-o minte inovatoare și așternând-o pe „papirus" cu mână sigură. Pagină cu pagină, o lume medievală întunecată, bântuită de război, încleștări, dar și de creaturi supranaturale, majoritatea malefice, prinde coerent viață, tot așa cum în prima parte, societatea futuristă s-a dezvoltat sub ochii noștri pas cu pas, închegându-se din neant și devenind o structură perfectă și complexă. Finalul, deschis, lasă suficientă posibilitate de dezvoltare pentru cel puțin încă un roman (o idee bună s-ar concretiza, poate, prin conectarea *Americii* cu *Europa*, impactul celor două lumi avansând un conflict nou și rezolvându-l definitiv pe cel vechi), ba chiar pentru o întreagă serie, care ar putea rivaliza fără probleme cu seriile contemporane de pe piața internațională. Cititorii s-ar bucura fără îndoială să îl reîntâlnească pe misteriosul Ferens-Columb în noi aventuri incitante, tot așa cum așteaptă cu sufletul la gură și aventurile altor personaje românești remarcabile apărute în scrierile din ultima vreme (ca să luăm doar câteva exemple la întâmplare, Taravik al lui Liviu Radu și Raul Colentina al lui Michael Haulică – ori „antipaticul" Dawson al lui Ciprian

Aurel Cărășel

Mitoceanu – au stârnit câteva valuri în comunitatea SF&F din România și probabil vor stârni și mai multe pe măsură ce seriile anunțate vor avansa).

Însă chiar dacă Aurel Cărășel decide să confere acestui roman un caracter de sine stătător, îndreptându-și în viitor imaginația către alte lumi și către alte personaje, *Dumnezeule de dincolo de burta universului* rămâne o carte excelentă, ale cărei întrebări finale pot găsi ecou și răspuns în fiecare cititor în parte, fără să necesite o urmare – aceasta ar fi doar un „bonus" oferit de autor, și nu o consecință inerentă volumului...

Ar mai fi de amintit aici un alt element esențial, ușor de remarcat în economia romanului, și anume faptul că Aurel Cărășel utilizează cu iscusință artificiul literar al evenimentelor în cascadă – ambele segmente ale cărții, atât de diferite una de cealaltă, sunt unite prin senzația de imposibilitate a abandonării cititului, prin nevoia noastră de a devora fiecare pagină în căutarea unei pauze în acțiune, pauză realmente de negăsit. Întâmplările se succed într-un ritm amețitor, halucinant, personaje excelent conturate zbătându-se prizoniere în imensa capcană a lumilor paralele interconectate și a întâmplărilor întunecate, luptând fiecare orbește pentru propriul univers pierdut, probabil, pe vecie, deoarece este mai degrabă un univers interior decât unul exterior...

Înainte de a încheia, câteva considerații asupra titlului. *Dumnezeule de dincolo de burta universului* este departe de a fi o alegere comercială și, mai mult decât atât, spune prea puțin despre subiectul cărții, astfel încât numeroși cititori ar putea rata romanul, nerealizând că acesta oferă, probabil, tocmai ceea ce caută ei. În același timp, titlul este inteligent și adecvat mesajului cărții, nimeni neștiind, de altfel, mai bine decât autorul, ce anume reprezintă întocmai esența scrierii sale. Recunoaștem în alegerea făcută de Cărășel în privința titlului o parte a filosofiei

pe care scriitorul a presărat-o subtil, prin intermediul poveștii, în creația sa, în stil, în personajele sale. Cu o copertă reușită și o prezentare pe coperta IV care atrage imediat, nu credem că operei îi va fi totuși foarte greu să își găsească drumul către rafturile cititorilor.

În concluzie, cel mai nou roman al lui Aurel Cărășel, *Dumnezeule de dincolo de burta universului*, reprezintă un câștig imens pentru literatura română, ca și pentru fanii domeniului „SF-fantasy", o realizare totalmente meritorie și care se situează fără nicio dificultate printre cele mai bune cărți de gen scrise la noi nu doar în ultimii ani, ci în toate timpurile. Volumul își recomandă fără rezerve autorul pentru o publicare în afara țării sau pentru realizarea unui film destinat marilor ecrane și bazat pe subiectul tratat – păcat că România, în ultimii ani, nu a arătat vreo preocupare serioasă pentru ecranizări și nici pentru filme în care se întâmplă efectiv ceva interesant, producătorii și regizorii noștri preferând să acorde o importanță sporită dramelor de mahala ori, în cel mai bun caz, subiectelor cotidiene. Este oarecum de înțeles, având în vedere că este mult mai ușor și mai ieftin să filmezi un dialog de cartier decât o scenă de urmărire și luptă cu arme sofisticate, finalizată prin trecerea unei nave dincolo de un portal temporal. Poate, la un moment dat, vom avea totuși ocazia să vedem și noi un film românesc care să se ridice la nivelul celor de dincolo de graniță – și asta în inima publicului, nu doar în viziunea criticilor.

Pentru că, dacă putem să scriem comparabil cu Bram Stoker sau cu Anne Rice, cu Philip K. Dick sau cu Frank Herbert, cu Arthur Conan Doyle sau cu Michael Crichton, cu Edgar Allan Poe, cu Howard Phillips Lovecraft sau cu Stephen King, cu Robert E. Howard sau cu G.R.R. Martin (după cum mai multe dintre numele noastre contemporane au dovedit!), ar trebui să putem, mai devreme sau mai târziu, și realiza niște ecranizări care să facă o oarecare concurență monștrilor sacri internaționali, precum *Stăpânul inelelor* sau *Urzeala tronurilor*. Din păcate însă, cel puțin deocamdată, o estimare realistă ar fi strict și indisolubil asociată sintagmei „mai târziu"...

Până atunci, va trebui să ne mulțumim „doar" cu cititul unor scriitori români de mare calibru. Ceea ce nici măcar nu este puțin lucru, după cum știm.

POVESTIRI

Aurel Cărășel

AUREL CĂRĂȘEL s-a născut în1959, la Craiova. În 1984, a absolvit Facultatea de Filologie din Craiova, iar în 1994 Facultatea de Jurnalistică și Științele Comunicării din București. Este profesor, ziarist și scriitor. În domeniul SF activează din 1980. A condus cenaclurile „Henri Coandă" din Craiova, „Atlantis-Club" din Cernavoda, precum și Asociația Creatorilor de SF din Craiova.

Este unul dintre fondatorii Academiei de vară ATLANTYKRON, care se desfășoară, anual, în județul Constanța. Redactor la mai multe publicații SF, a condus timp de trei ani revista CPSF. Debutează în 1981, în revista *Știință și Tehnică*, cu povestirea „Stelara Fata Morgana".

Bibliografie selectivă: *Vânătoare de noapte* (1995 și 2011), *Războinicii curcubeului* (1996), *Mic dicționar de autori SF* (1996), *La capătul spațiului* (1997), răsplătit cu Premiul pentru roman al Editurii Nemira, *O istorie tematică a literaturii SF* (2006), *Dumnezeule de dincolo de burta universului* (2011, Editura Nemira).

DOCTOR FAUSTUS ȘI ANANAȘII

Un fir de fum albastru se încolăcea deasupra meselor, pipăind cu capul de șarpe în căutarea unei ieșiri.

– Era ceea ce se cheamă un *vânător de ananas*. Tocmai reușise...

– Poate un culegător de ananas, stimate domn!

– Un *vânător*, zău, nu inventez!

– Păi la vânătoare eu știu că se merge cu arma...

– Și cam ce crezi că ascundea la spate Horatio? O carabină cu cartușe explozive. Iar la brâu căra o macetă și trei grenade ofensive.

Grăsunul cu fața plină de pistrui dădu să spună ceva, se aplecă deasupra mesei și șuieră:

– Domnule, oi fi eu o simplă călăuză, care bea uzo răsuflat și fumează țigări puturoase de foi, dar prost nu mă consider. Încă, pricepi? Nu încă. Ananasul este un fruct. Unul mare, cât să-l prinzi în căușul palmelor, împănat cu...

– Asta la dumneata în grădină! Bărbatul cu urechi lungi și ascuțite la partea superioară se strâmbă și pufni supărat din buze. Pe aici, în jurul marelui Caracas, ananașii au două aripi de piele, patru labe înzestrate cu gheare tăioase și un cioc-ac, zimțuit la bază. Dacă a apucat să-l înfigă într-o arteră, nu mai poate fi desprins decât după ce s-a umflat ca un pepene.

– Poate că vorbim de lucruri diferite.

– Ce lucruri diferite, stimate domn? Uite colo, pe ușă, scrie „Ofer șase bătrâne pe un *ananas mediu*, cu gheare netocite"? Sau nu scrie?!

Grăsunul își părăsi halba de metal cu capac și se răsuci în direcția indicată. Afișul se găsea, într-adevăr, pe locul acela. Ridică din umeri și reveni spre tovarășul său.

– *Vânător de ananas*, hmm!... spuse încet, chinuindu-se să soarbă din halbă, fără să se atingă de spumă.

Brusc, ușa se lipi de perete și în cârciumă intră un grup de indivizi bărboși, cu jachete peticite și puști de calibru mare pe spate. Ultimul, un zdrahon încălțat în cizme galbene, cu manșetă albastră, săltă în lumina chioară a becului o legătură uriașă, învelită în frunze de palmier, și o azvârli de-a latul pe una din mese. Barmanul îl privi pe sub sprâncenele groase, puse cârpa lângă piramida de pahare curate și scoase de sub tejghea o sticlă de rom de Jamaica.

– Care ești, mă, cel cu anunțul? întrebă, fără adresă, cel mai solid dintre noii-sosiți, în timp ce se așeza într-un scaun din răchită, făcându-l să pârâie din toate încheieturile. Hai încoa', că se strică marfa!

– Se zemuiește ananasu'! întări vesel unul dintre camarazi, apucând sticla din mâna barmanului și trăgând o dușcă direct din ea.

Un scaun se hârșâi scurt pe podea. Bărbatul cu urechi lungi se ridică și întinse o mână în direcția lor.

– Dumneata?! se holbă grăsunul. Doar nu vrei să cumperi scârboșenia aia!

Unul dintre bărboși îi privi întrebător, dar în momentul în care hârtiile

foșnitoare își schimbară stăpânul, căptușind un alt buzunar, se aplecă peste grămada de frunze de pe masa vecină.

– Vino, neamule! Unul mediu, ha? Alege! S-au înmulțit ceva de speriat în ultima vreme. Toți grași și frumoși. Ce zici, ăsta te-ar aranja? O să crească din el o tulpină pe cinste!

Bătură palma. Ananasul avea chiar forma fructului cu pricina. Cu solzișorii de rigoare, cu forma de rădăcină de sfeclă... Numai dacă îl trăgeai de unul dintre solzișori și desfășurai aripa din piele, realizai că ai de-a face cu altceva. Iar ochii...

– Doamne-Dumnezeule, are ochi de om! se înfioră grăsanul.

– Ochi și minte de om. Acum nu se cunoaște, deoarece se află în perioada de înmulțire și acționează numai în conformitate cu instinctele de bază ale speciei. După ce vor depăși etapa aceasta, vor începe să reacționeze violent rațional, devenind extrem de periculoși. Foarte greu îi va mai putea vâna cineva. În numai două-trei săptămâni, Caracasul va deveni un oraș pustiu.

Grăsanul împinse cu dezgust în corpul moale și reveni la masa cu halba.

– Nuu... pricep. De unde dracu' a ajuns chestia asta aici? Aici, la noi? Pe continentul sud-american, vreau să spun.

– De pe Lună.

– De pe... Dom'le, mi se pare un răspuns tembel. Toată lumea știe că pe Lună nu există...

– Ba există! Numai că nu știți *voi*. E adevărat că navele americanilor au coborât acolo și n-au găsit decât praf și pietre. Dar ar fi descoperit altceva, dacă ar fi aterizat, să spunem, în deșertul Atacama?

Grăsanul își frecă, neajutorat, obrazul neras. Alături, vânătorii își treceau sticla din mână în mână, pufăind din trabucurile urât mirositoare.

– Eu... Nu știu. Adică... mă rog, nu cred, admise, în cele din urmă.

– Ei, vezi? Seleniții trăiesc sub cupolele ridicate deasupra marilor circuri, acolo unde metalele grele, scoase la suprafață de izbucnirile vulcanilor, au creat forțe gravitaționale locale stabile, capabile să rețină aerul și apa pe care Luna le fură Terrei, la fiecare apropiere de periheliu.

Civilizația aceasta, supraviețuind condițiilor vitrege de acolo datorită dezvoltării deosebite a ingineriei genetice, a reușit să creeze un produs experimental deosebit – *ananasul*.

– Nu pricep, se încruntă grăsanul.

– De ce oare nu sunt surprins? În fine... O dată la cinci sute de ani, centurile de radiații ucigașe Van Allen se întrerup pentru un interval foarte scurt de timp și-și inversează polaritatea. În urmă cu cinci secole, prima pereche de ananași a fost expediată spre Terra, împreună cu un ambasador. *Eu!*

– Dumneata!

– Eu. Ce ți se pare ciudat?

– Hmm, totul... bombăni grăsanul și se răsuci să-i vadă pe bărboșii care se ridicau de pe scaune și se îndreptau spre strada încinsă de soare, de dincolo de canaturile ușii.

Apoi:

– Arată ca niște vampiri.

– Într-un fel, chiar asta și sunt. Un fel de armată disciplinată, gata să invadeze Pământul.

– Fugi, dom'le, că mor! Ce invazie...?! Liliecii ăștia?

– Dacă-l îngropi pe ăsta mort, în mai puțin de o săptămână, răsare o mlădiță gălbuie, iar peste șase luni obții deja un trunchi solid, a cărui coroană poate produce până la 100–150 de ananași la o recoltă. Și închipuie-ți că dau trei recolte pe an!

Grăsunul își înfrânse sila și își răsuci din nou scaunul spre ananasul de pe masă. Barmanul se scobea între dinți, privindu-i cu indiferență.

– Vrei să zici că din chestia asta... iese un copac?

– Exact.

– Și că în el cresc de-ăștia... păsăroi ca ananașii, care pot să zboare?

– Exact.

– Și au sosit aici de...

– Exact. De cinci secole. Acum, ananasul crește în toate locurile cu climă caldă. Însă numai aici, în jurul Caracasului, se metamorfozează în zburătoare. *Pentru că aici trăiești dumneata.*

– Fugi, dom'le, că mor! se indignă grăsunul. Eu am mâncat ananas de la piață și n-am pățit nimic. E așa, ca un fel de măr mai mare.

– Ca un măr, da. Asta până când ajungi dumneata în preajma *pomului* respectiv. Atunci, bioenergia specifică a corpului dumitale declanșează bomba genetică latentă, iar fructele se trans...

– Dom'le, uite ce este... Pe mine să nu mă îmbrobodești cu brașoave de-astea, că nu ți-ai găsit omul! Acum, vreau să plec acasă și să-mi dai pace cu trăsnăile astea, clar?

Halba de metal se răsturnă, împrăștiind lichidul gălbui pe fața de masă. Grăsunul porni cu pași repezi spre ușa de care afișul improvizat atârna de un colț. Lunganul cu țuguiul capului chel ca-n palmă și cu fața mâncată de vărsat se ridică, la rându-i, din spatele tejghelei și, din trei pași, îi bară calea.

– Ușurel, doctore Faustus! Ușurel, nu-ți mai aduci aminte? În urmă cu cinci secole ne-ai promis ceva pentru formula alchimică de prelungire a vieții...

– Faustus?! răcni grăsanul trăgându-se înapoi, cu fața lividă. Care Faustus? Maică Precistă, sunteți nebuni de-a binelea sau vă prefaceți cu toții?

Un fir de salivă i se prelingea pe la colțul gurii și în ochi îi strălucea o luminiță stranie.

– Care Faustus...? N-am promis nimic, jur că n-am promis nimic nimănui!

– Avem *înscrisul!* rânji celălalt. Înscrisul prin care te-ai angajat să faci tot ceea ce-ți vom cere atunci când se va împlini sorocul. Termenul a venit, doctore, degeaba te-ai furișat în partea asta de lume. Ananașii trebuie treziți la viață pe toată suprafața Terrei pentru a forma cea mai mare forță de invazie cosmică din acest colț de Galaxie. Este obligatoriu să cucerim această planetă, deoarece peste numai câteva decade riscăm să rămânem fără atmosferă: Terra se îndepărtează iremediabil de satelitul ei și nu mai reușim să captăm aer și apă în cantități suficiente.

– Și dacă nu vreau?! urlă grăsunul, cu ochii scoși din orbite. Dacă mă sinucid? Nu vreau să supraviețuiesc speciei, dacă este scris ca ea să dispară, vampiri nenorociți!

– Nimeni nu e perfect, doctore! râse lunganul, înfigându-i o mână în ceafă. Nici măcar nu e nevoie să fii viu pentru ca ananașii să pornească procesul de eclozare. Va fi suficient să-ți târâm cadavrul prin fața copacilor și Conquista va putea începe. Dar poate că ne vom înțelege și altfel, domnule Faustus... Mai avem o propunere interesantă să-ți facem, ce zici?

Șapte șoareci albi

„M-am sinucis pentru că m-am săturat să-mi leg, în fiecare dimineață, șireturile de la pantofi" – titrau mare, pe prima pagină, ziarele locale, motivând sinuciderea unui cunoscut om politic.

Kriss întâlni convoiul de înmormântare, într-una din dimineți, în timp ce se îndrepta spre serviciu.

– Ce porcărie! Unii se sinucid pentru că nu au ce face...

Scuipă în praful trotuarului și privi îndelung în urma convoiului mortuar ce o apucase spre periferie. Își făcu vânt cu ziarul.

– Șireturile de la pantofi... hmmm!

În ziua aceea, li s-au instalat monitoare de supraveghere în toată fabrica. Ochiuri întunecate de sticlă, despre care habar nu aveai când funcționau și când nu. Kriss se întreba dacă fuseseră montate întâmplător chiar atunci sau lucrul acesta avea legătură cu sinuciderea.

– Patronii vor să asigurăm o producție mai mare, se strâmbase un funcționar TESA, în pauza de cafea, de la bufet. Încearcă să afle care sunt cei ce trag chiulul pentru a-i înlocui. Un fel de spanac pe băț.

În realitate, nimeni nu știa ce rost au ecranele și toată lumea le resimțea ca pe o apăsare în ceafă. Ca pe un spion în sala de duș. Kriss nu reuși să se obișnuiască nici după o săptămână cu prezența lor supărătoare. Nici măcar după o lună. Ideea că orice gest al său este supravegheat și că nu mai există nici un fel

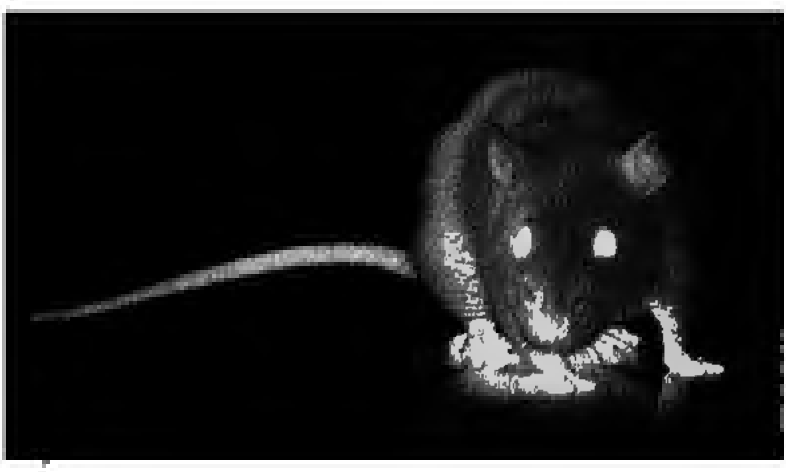

de intimitate îi crea o stare de angoasă asemănătoare cu aceea resimțită de claustrofobii închiși într-o cămăruță.

În fiecare dimineață, venea la slujbă, urmând același traseu. În fiecare dimineață, se întâlnea cu un convoi de înmormântare ce se îndrepta spre cimitir. Ajunsese să creadă că primăria dăduse vreo dispoziție în acest sens pentru a decongestiona traficul tot mai aglomerat al orașului. Cel puțin o dată pe săptămână, ziarele publicau un anunț din categoria celui cu șireturile.

– Dumnezeule, ce de oameni își iau zilele pe motive idioate! îi mărturisi unei colege de palier, într-una din zilele când aștepta la coadă, la automatul de băuturi răcoritoare. N-am citit despre nici unul care să se fi sinucis din motive financiare sau din cauza vreunei pasiuni nefericite.

– Azi, nimeni nu mai e sărac, ripostase femeia, ridicând din umeri. Iar pasiuni, cine mai are timp de ele?

Apoi începură durerile de cap. Îl apucau numai la birou și, vrând-nevrând, ajunse la concluzia că de vină erau afurisitele de monitoare. Într-o seară, își luă bon de ordine la cabinetul unui psihiatru și-i povesti toată tărășenia. Îi povesti chiar și despre șireturi. Omul îl ascultă cu atenție și-și notă o mulțime de chestii pe agendă.

– Cel mai rău lucru din lume este să descoperi că de viața ta nu se mai ocupă nimeni, că nu mai are niciun sens, cel puțin nici unul dintre cele cunoscute până acum. Este o stare de stres. Încercați să scăpați de el, utilizând experimentul cu cobaii. Cumpărați-vă niște șoareci albi...

Îi urmase sfatul și cumpărase șapte șoareci, de la un laborator. Erau simpatici, cu năsucurile roz și lăbuțele subțiri pătate cu negru, cu coditele târându-se în urma lor, asemenea unor vietăți independente. Îi puse într-un acvariu, pe noptieră, și își petrecu o mulțime de ceasuri supraveghindu-i. Simțea, într-adevăr, cum se destinde.

În primele săptămâni, minusculele animale albe se simțiră triste, fără chef de viață, dormitând în cea mai mare parte a timpului. Apoi, ca și cum s-ar fi obișnuit cu prezența lui, deveniră mai vioaie și reintrară în ritmul lor obișnuit de viață.

Povestea dură câteva luni. Nimeni nu mai părea să se plângă din cauza blestematelor de monitoare. Oamenii le priveau cu indiferență și-și vedeau de treabă. Ba chiar, atunci când acestea se defectau și specialiștii erau nevoiți să umble prin măruntaiele lor, se simțeau frustrați și enervați. Interesul manifestat față de cobai îi scăzu treptat lui Kriss, care abia mai găsea timp dimineața să le dea de mâncare. Într-una din după-amiezi îi găsi pe toți morți, adunați unul peste altul în centrul cuștii.

„Cel mai rău lucru din lume este să descoperi că de viața ta nu se mai ocupă nimeni...", îi spusese cândva psihiatrul.

Aruncă șoarecii într-un tomberon, cu inima strânsă. Drumul spre serviciu dură mai puțin ca de obicei. Și nu mai întâlni niciun convoi de înmormântare, pe când se îndrepta spre clădirea unde-și desfășura serviciul.

În timpul pauzei de masă, nu se mai deplasă la automatul de cafea de la etajul IV, ci o apucă, hotărât, spre ușa liftului. Urcă până la ultimul etaj, acolo unde toată lumea știa că se găsește încăperea de unde erau supravegheate secțiile prin monitoare.

Într-adevăr, pe tot palierul ultimului nivel nu se vedea decât o singură ușă. Una obișnuită, vopsită în alb. Își luă inima în dinți și ciocăni ușor. Nu răspunse nimeni. Mai ciocăni o singură dată, mai tare. Nimic. Apăsă pe clanță și, spre surprinderea sa, ușa se desfăcu. Intră, cu timiditate. Prin ferestrele mari se vedeau stolurile de păsări zburând spre sud. Venea toamna.

– Vine toamna, râse Kriss, sprijinindu-se de ușă. Simțea cum îl cuprinde o amețeală ușoară, aproape euforică. Vine toamna, Doamne-Dumnezeule, și eu nu am șireturi la pantofi, iar ăștia au terminat-o cu înmormântările, și... Hei, cine ar trebui să ne supravegheze?!

VLADIMIR PIŠTALO
TESLA, PORTRET ÎNTRE MĂȘTI/03

traducere din limba sârbă de Mariana Ștefănescu

„Părul Gorgonei izbucni în flăcări: Tesla pompa în sol curent electric de o sută de ori mai puternic decât fulgerul. Pământul se cutremură blând. Oscilațiile se propagară pe toată planeta, în cercuri concentrice, legându-se ca într-un nod de cravată la capătul celălalt – între insulele franceze din Amsterdam și Saint-Pol-sur-Mer.
Pământul era o pisică mare.
Acum știa cine o mângâie.
Pământul zvâcnea."

VLADIMIR PIȘTALO

„Vladimir Pištalo escaladează înălțimile monolitice ale savantului Tesla, insuflându-i acel spirit de desperados, de trăitor extaziat în fața miracolelor Lumii și progresului, spre disperarea tatălui său, preotul Milutin Tesla, pentru care raționamentele trebuiau să vină prin credință."

MARIANA ȘTEFĂNESCU

ALEXANDRU MIRONOV
LUMEA-DUPĂ-GOOGLE/04

Din ce este alcătuit Universul? • Care este baza biologică a conștiinței? • De ce au oamenii atât de puține gene în cei 46 de cromozomi? • Vor fi vreodată unificate legile fizicii? • Cât de lungă poate fi viața omului? • Ce controlează regenerarea organelor? • Cum este posibil ca o celulă a pielii să se transforme în celulă nervoasă? • Cum e posibil ca o singură celulă somatică să se transforme într-o întreagă plantă? • Ce se află în centrul Pământului? • Suntem singuri în Univers? • Cum și când a apărut viața pe Terra? • Ce determină diversitatea speciilor? • Cum sunt stocate amintirile și cum le accesăm? • Cum putem integra datele pe care ni le oferă biologia? • Care sunt limitele computerului convențional? • Cât de imuabile sunt principiile mecanicii cuantice? • Se va putea realiza un vaccin anti-HIV în viitorul imediat? • Cât de mult se va încălzi clima? • Când și cu ce vom înlocui petrolul? • S-a înșelat oare Malthus?...